

/ 003102

Volledige studieopdracht voor het bouwen van twee nieuwe onthaalgebouwen met twee conciërgewoningen, de renovatie Vlaamse Hoeve en de heraanleg van de Eredreef in de Plantentuin Meise.

10 juni 2016

Inhoudstafel

- 1. Ambitie
- 2. Context
- 3. Onthaalconcept
- 4. Onthaal Nieuwelaan
- 5. Onthaal Meise
- 6. Landschap
- 7. Structuur als filter in het landschap
- 8. Materialen
- 9. Drager van verhalen
- 10. Publieksflow
- 11. Duurzaamheid en technieken
- 12. Realisatieproces - Plan van aanpak
- 13. Budget
- 14. Ereloonopgave

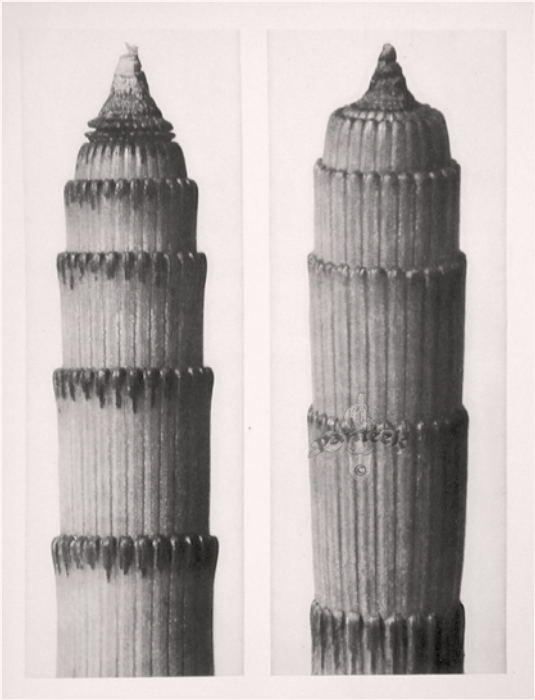
1. Ambitie

Wij zijn als ontwerpteam enthousiast om rond dit uniek project op deze bijzondere locatie samen te werken en op zoek te gaan naar wervende, belevingsvolle en zinvolle architectuur die een nieuwe, krachtige impuls van vernieuwing kan betekenen voor het bezoek aan de Plantentuin.

De grote opportuniteit zit in de ontwikkeling van een landschapsversterkende architectuur die drager wordt van vijf inhoudelijke verhaallijnen van de Plantentuin in een boeiende scenografie.

De uitdaging bestaat erin om wat vandaag nog een ongedefinieerde grens is tussen binnen en buiten om te buigen naar een uitnodigende ruimte voor bezoekers en een aangename werkplek voor medewerkers en onderzoekers.

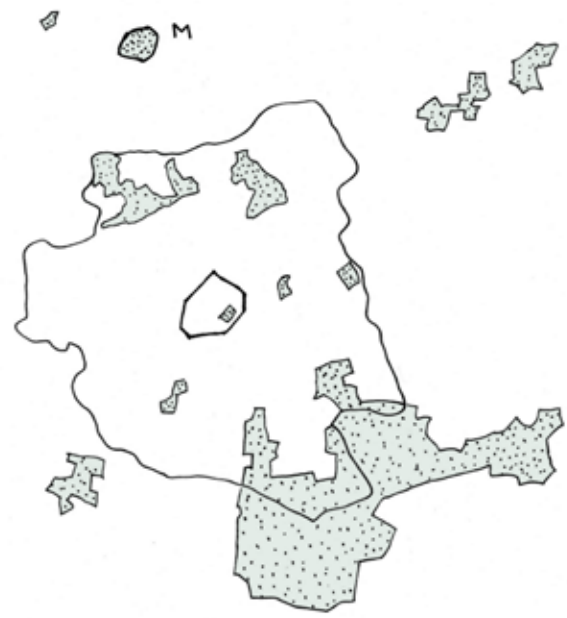
Naast de grootste troef als botanische tuin van wereldformaat, het verzamelen en versterken van de biodiversiteit, is de weidsheid (en rust) van groot belang in het steeds minder open Vlaamse landschap.

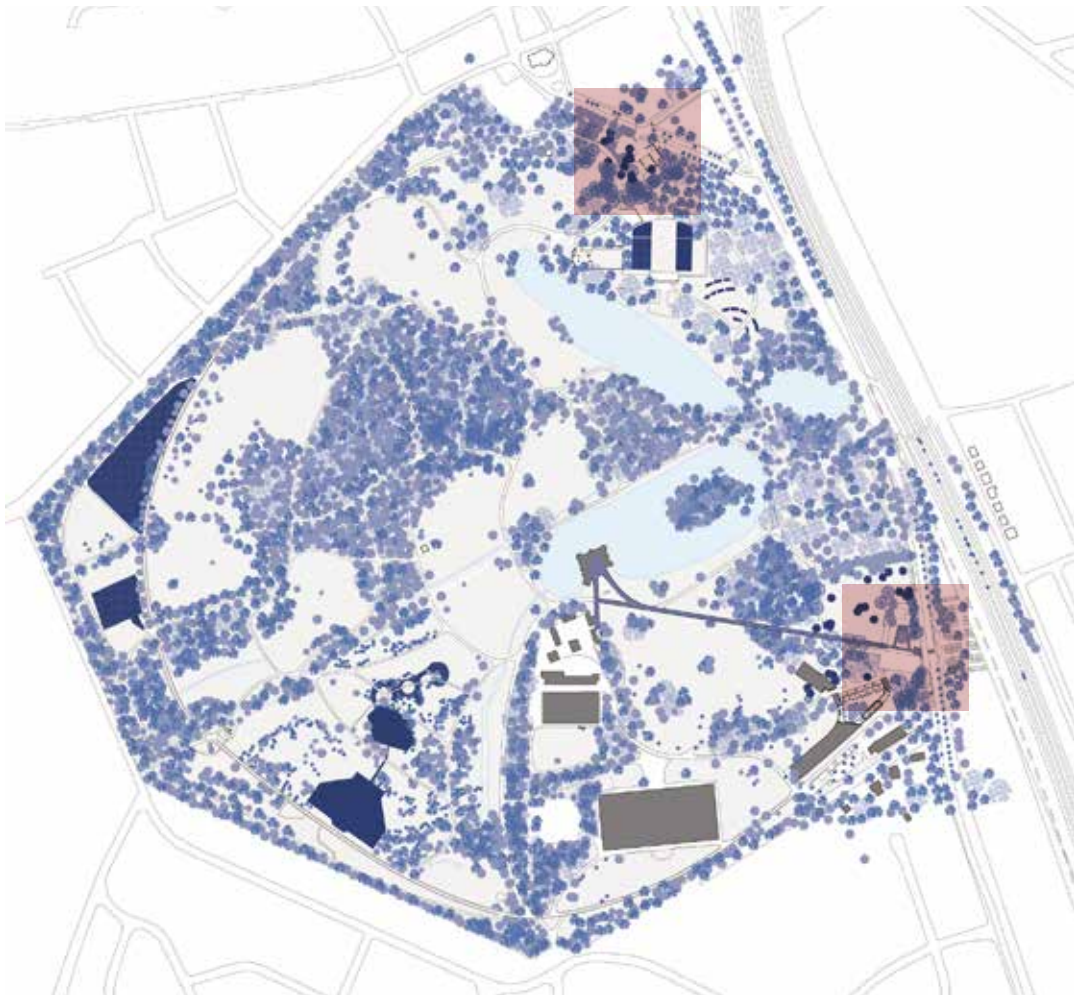
2. Context

Groene gordel

Het concept zet tweeledig in op het versterken van de relatie met de Groene gordel rond Brussel én het realiseren van een wervend onthaal, in de overtuiging dat ze elkaar versterken.

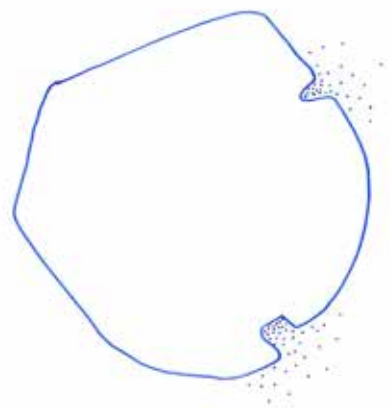
Massieven in de groene gordel

Plantentuin Meise

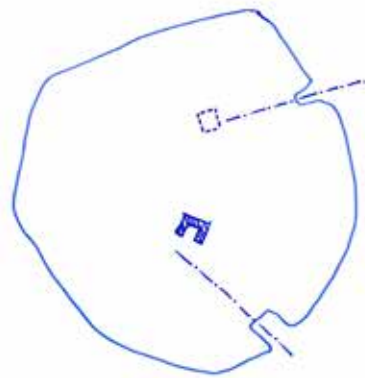
3. Onthaalconcept

Volgende conceptuele uitgangspunten liggen aan de grondslag van het voorstel:

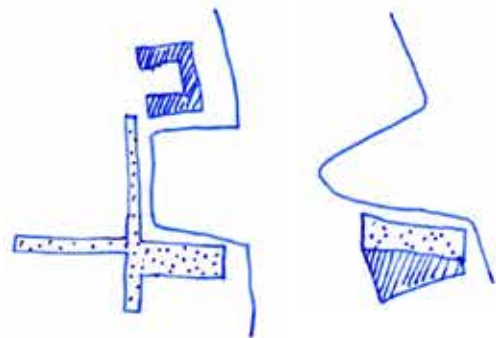
Uitnodigend gebaar

Bezoekers worden bij wijze van uitnodigend gebaar opgenomen in de sfeer van de Plantentuin alvorens ze een ticket kopen. De onthaalruimte is een vrije, belevingsvolle en landschappelijke ruimte die zich op de publieke ruimte richt. Een portaal die een karaktervolle ruimte is met een sterk 'gastvrij' en uitnodigend karakter.

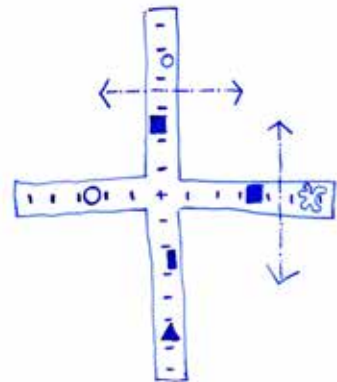
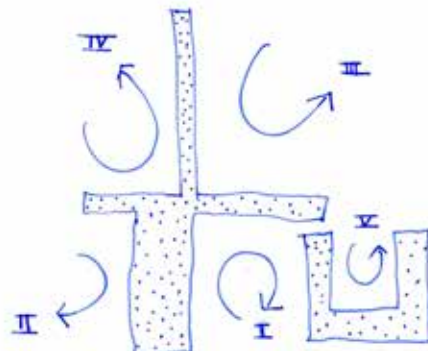
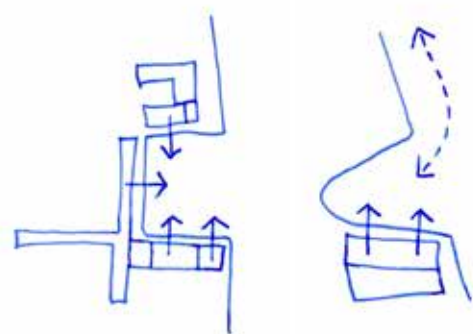
Dreef en vista

Beide toegangen enten zich op het parklandschap: de dreef aan de Nieuwelaan krijgt een nieuw brandpunt en de bijzonder vista vanuit het dorp meise reikt uit naar de plek waar ooit het "kasteel van Meysse" stond.

Flankeren

De onthaalruimtes zijn open landschapskamers die geflankeerd worden door de verschillende onthaalvoorzieningen. Het bezoek aan de Plantentuin is in de eerste plaats een buitenbeleving, omkaderd door een comfortabel onthaal met windluwe overdekte ruimtes.

Micro-stedelijkheid

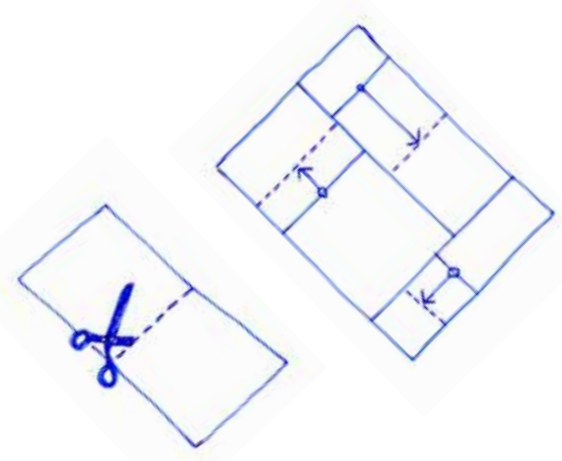
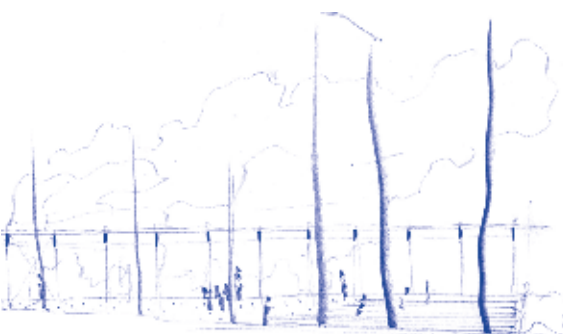
De onthaalruimtes zijn micro-stedelijke plekken met een gelaagde betekenis en een verzameling van verschillende functies. Deze functies versterken elkaar en maken van het onthaal een levendige plek. In Meise is deze ruimte een rustpunt in het dorp, een comfortabele onthaalruimte, geënt op het uitzicht en tegelijk gaat het onthaal een relatie aan met het dorp en kan de wekelijkse markt hier een boeiende levendigheid opleveren. De grens wordt op deze manier, net als in het masterplan wordt voorgesteld, een opgeladen ruimte, de bewoonde muur wordt een bewoond portaal.

Landschap creëren

De onthaalstructuren ordenen hun omgeving en laten verschillende tuinkamers ontstaan. Aan de kant van Meise-dorp is dit een ruimte waar het dorp als het ware in het park komt. Aan de Nieuwelaan creëert de figuur vier verschillende tuinkarakters: een onthaalplein, een parklandschap, een dense heestertuin en een logistieke tuin. De onthaalstructuur is de beleving tussen deze verschillende werelden.

Flexibele luifelstructuur

Uitgangspunt is een belevingsvolle structuur die flexibel is, comfort kan bieden en een relatie aangaat met het landschap. De structuur fungeert als belevingsruimte tussen de verschillende tuinkarakters, het is m.a.w. een open filter in het landschap die het midden houdt tussen architectuur en sculptuur. Het concept van de ruimtelijke assen kan op een flexibele manier drager worden van een inhoudelijk verhaal en scenografie.

Horizontale architectuur

De kracht van de onthaalstructuur zit in de relatie tussen de ingetogen monumentaliteit van de horizontale architectuur en de verticaliteit van de bomen van de Plantentuin. Door een laag gebouw uit te werken, is het gebouw aanwezig maar ondergeschikt aan het bestaande landschap en bomenstructuur. Deze horizontale architectuur is een eerste wandeling, een eerste contact met de Plantentuin.

Moduleren

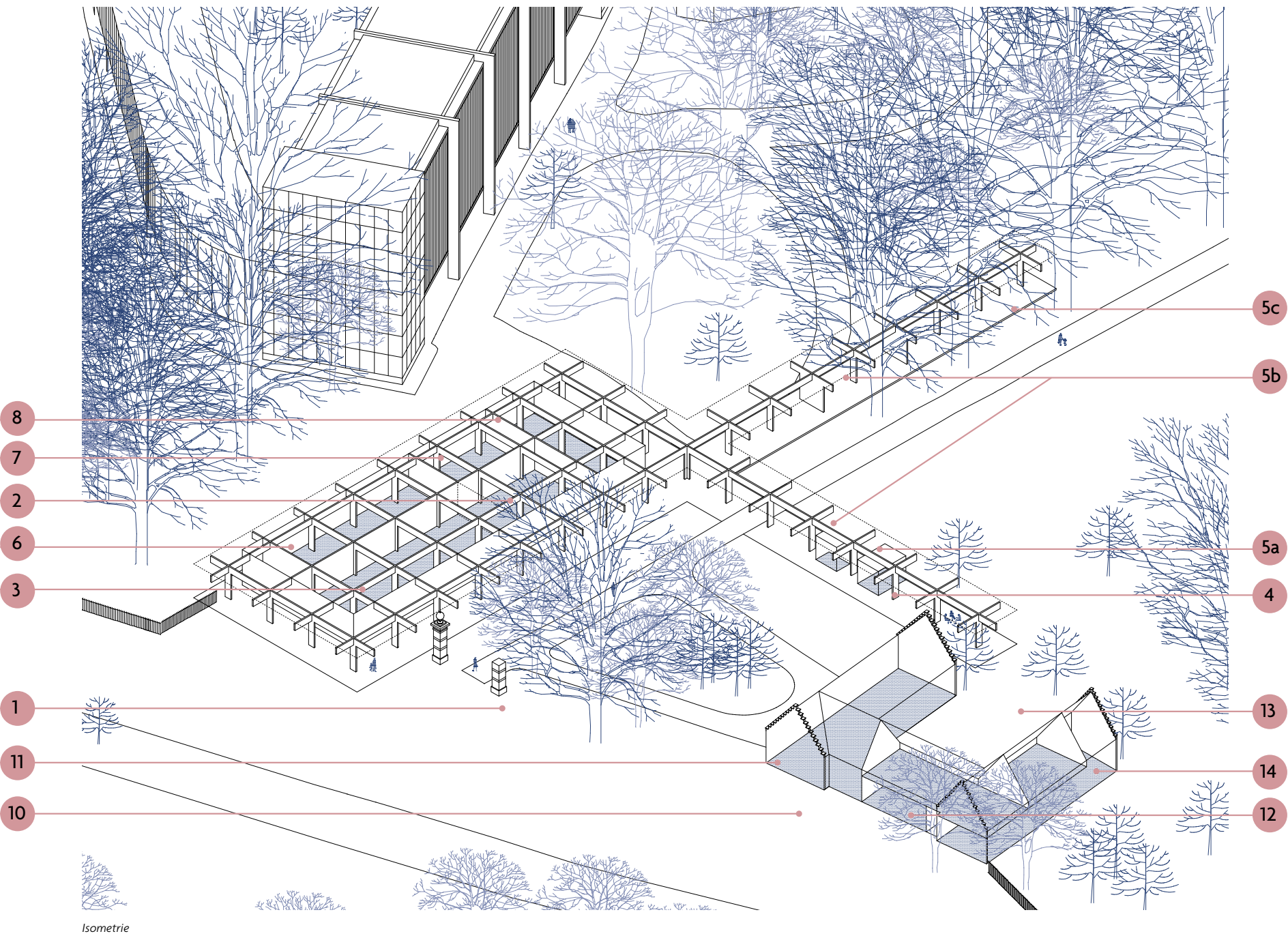
Fundamenteel in het ontwikkelen van een duurzame structuur is dat deze flexibel kan ingezet worden, ook wanneer in de toekomst behoeftes en invulling van oppervlaktes zullen wijzigen. Door de functies compact te organiseren in een open plan zullen onderlinge verschuivingen en inwisselbaarheid steeds mogelijk blijven.

Privacy

Het organigram van de onthaalsite wil zorg dragen voor de privacy van de conciërgewoningen, die ondanks hun nabijheid rug aan rug georganiseerd worden op de publieke delen. Op dezelfde manier kunnen ook de kantoren en personeelsruimte van een zekere rust genieten, ondanks hun directe relatie met het publieke onthaal.

4. Onthaal Nieuwelaan

1. Onthaalplein

Bezoekers die de Nieuwelaan oversteken, komen in een open karaktervolle buitenruimte. Het gebouw structureert en zorgt voor een duidelijk welkomstplein, een mooi vertrekpunt waarbij je eerst begeleid wordt en afgezet in de Eredreef.

Door het publieke karakter van het onthaal zal de Plantentuin een volwaardig vertrek- en aankomstpunt zijn voor het verkennen van de Groene gordel. Omgekeerd wordt de plantentuin onderdeel van deze attractieve groenstructuur rond Brussel. Door de micro-stedelijke ruimte versterken beide trekpleisters elkaar. Rond deze ruimte zijn verschillende functies op een leesbare manier georganiseerd. De historische toegangspoort blijft behouden en wordt een monumentaal plein-element dat de dreef markeert.

2. Infopunt

Het toeristisch infopunt kan naar wens meer of minder verweven worden met de tuinwinkel. Het infopunt is strategisch ingepland zodat het zowel het toekomen als verlaten van de Plantentuin flankeert.

De inrichting zien we als een dynamische ruimte met voldoende vrije hoogte, waar met veel daglicht op een heldere manier het aanbod op een spontane manier ontsloten kan worden. Door verschillende potentiele toegangen te voorzien, biedt de heldere ruimte gevarieerde inrichtingsmogelijkheden en verschillende mogelijke relaties met de tuinwinkel.

De grote achterwand biedt de mogelijkheid om grote (tot 3.5m hoge) kaarten en dergelijke weer te geven waardoor het infopunt op een spontane manier leesbaar ontsloten kan worden. Door het ruime daglicht kan deze ruimte een groen karakter krijgen, niet enkel met afbeeldingen, maar ook met enkele karaktervolle planten.

3. Winkel

De winkel is net als het infopunt een hoge en lichtrijke ruimte waar met meubels op een eenvoudige manier verschillende inrichtingen mogelijk zijn. Aan de kant van de Nieuwelaan is een deels overdekte en afsluitbare buitenruimte waar planten opgesteld worden. De winkel wordt op die manier een actief aantrekkingspunt langsheen de Nieuwelaan.

De kassa is opgesteld langs de lange gevel waardoor het mogelijk is om op drukke dagen een balie te organiseren die rechtstreeks van buitenaf bereikbaar is. Dit kan handig zijn bij evenementen en dergelijke. Deze mogelijkheid is in overleg te bepalen.

Niet als het infopunt flankeert de winkel zowel het toekomen als het verlaten van de site, waardoor de ruime vitrine bezoekers spontaan zal verleiden om binnen te stappen. Voor de tuinwinkel en het infopunt wordt een meubelconcept uitgewerkt dat analoog is aan het buitenmeubilair. Hierdoor wordt de eenheid van het onthaal versterkt.

4. Kassa's en toegangen

Onder de luifel tegenover de Nieuwelaan zitten enkele kassa's. Bezoekers kunnen na het aankopen van een ticket ofwel meteen binnengaan in de Plantentuin, ofwel eerst terug aansluiten bij aanverwanten op het onthaalplein. Wanneer het niet druk is, kan de kassa in de winkel fungeren als ticketbalie, naast enkele ticketautomaten die uitgeven op het onthaalplein.

Wanneer de kassa's niet gebruikt worden, zijn deze helemaal afsluitbaar zodat het abstracte, gesloten dozen worden.

Aansluitend op de kassa's bevindt zich het transparante, geleidende net, dat binnen van buiten scheidt.

5. Bijkomende mogelijkheden

5A. bar

Onder de luifel, naast de kassa's is ruimte gecreëerd om een klein horecapunt te organiseren. Dit kan onder de vorm van een kleine kiosk. Hiernaast ligt namelijk een aantrekkelijke luifel met uitzicht over de welkomsttuin. Of een dergelijke lichte functie wenselijk is, kunnen we in onderling overleg verder bepalen. Wij kunnen ons voorstellen dat wanneer de Plantentuin van Meise een volwaardige start- en aankomstplek wordt voor het verkennen van de Groene gordel, een klein terras zeer goed kan draaien.

5B. thematische en tijdelijke invulling

De structuur biedt naast het gevraagde functionele programma een groot potentieel om evenementieel of seizoensgebonden ingericht te worden. (zie verder ook hoofdstuk 10 - Architectuur en meer)

5C. uitkijken over de plantentuin

Langs de dreef wordt een luifelarm voorzien die de link legt met het herbarium en de ijskelder. Omwille van de topografie komt deze overdekte buitenruimte tot 1.5 m boven het maaiveld waardoor een mooi uitkijkpunt op de Welkomsttuin ontstaat. Deze ruimte is ook uitermate geschikt om een introductie te geven. De structuur deelt de gaanderij in als een opeenvolging van kamers. Het huidige wachtershuisje kan herbestemd worden, of als herinnering op zijn huidige locatie blijven staan.

6. Seed

Rug aan rug aan de tuinwinkel en het infopunt worden enkele kantoren voorzien, waaronder de kantoren van Seed. De zuidoriëntatie van deze kantoren is door de luifel ideaal om ook bij zonlicht een mooi uitzicht over dit parkdeel te behouden en verblinding te minimaliseren. De kantoren en vergaderplekken hebben een flexibel plan en elke werkplek is van hoge kwaliteit.

7. Personeelsruimte

Ook in deze zone ondergebracht is de personeelsruimte. Ondanks de nabijheid van de onthaalfuncties is deze ruimte rustig georiënteerd.

8. dienende functies: toiletten, berging, uitleendienst..

De dienende functies zijn centraal voorzien, zonder storend te werken. Zowel voor als na de ticketcontrole kan sanitair voorzien worden, eventueel gecombineerd met het sanitair van de polyvalente ruimte. De parkwachter is zo opgesteld dat hij of zij een overzicht heeft. De fietsenstalling wordt onder de luifel voorzien aan de tuinwinkel, zijde Nieuwelaan.

9. meubilair

Voor het onthaal ontwikkelen we meubilair dat nauw aansluit bij het ruimte- en structuurconcept. Houten massieve elementen grijpen aan op de betonnen structuur, waardoor banken, duidingselementen, aankondigingen, signalisatie en dergelijke op een robuuste en eenvoudige manier sprekende elementen worden. Dit concept kan ook in de tuinwinkel en het infopunt doorgetrokken worden.

10. Vlaamse hoeve

De Vlaamse Hoeve knoopt zich als een zelfstandige entiteit aan op de onthaalruimte. Deze lichtjes afgezonderde plek herbergt het meer private programma zoals de gastenkamers, de conciërgewoning en de polyvalente ruimte.

De renovatie is sober opgevat, waarbij het karakter van de woning gerespecteerd wordt, en waarbij bouwkundige ingrepen bescheiden zijn maar een hedendaagse toets aan de hoeve geven. Hedendaagse technieken en materialen kunnen door een sobere toepassing op die manier bijdragen aan het historische karakter van de hoeve.

11. Polyvalente ruimte

De polyvalente ruimte wordt voorzien in de eerste vleugel van de hoeve, waar de tussenvloer verwijderd wordt. Hierdoor krijgt deze zaal een grandeur en is er voldoende ruimte wanneer een grote groep mensen hier samen zijn. Door een precieze nieuwe raamopening krijgt deze ruimte ook een mooi uitzicht over het parklandschap.

De ruimte is flexibel indeelbaar en kan aansluiten bij de binnenkoer. Door haar ligging bij het onthaal kan ze ook ingezet worden in het kader van evenementen. De toegang gebeurt vanop het onthaalplein en is voorzien van een sas, vestiaire en sanitair.

12. Gastenkamers

De gastenkamers zijn toegankelijk vanuit een doorsteek naar de binnenkoer in de middenvleugel van de hoeve. De kamers zijn georganiseerd rond de gemeenschappelijke ruimte op het gelijkvloers van de middenvleugel. Om toegankelijkheidsredenen wordt één kamer op het gelijkvloers voorzien, waardoor deze kamer ook een kantoorfunctie of werkplek kan worden. (zie plan) De vier overige kamers worden op de verdieping georganiseerd.

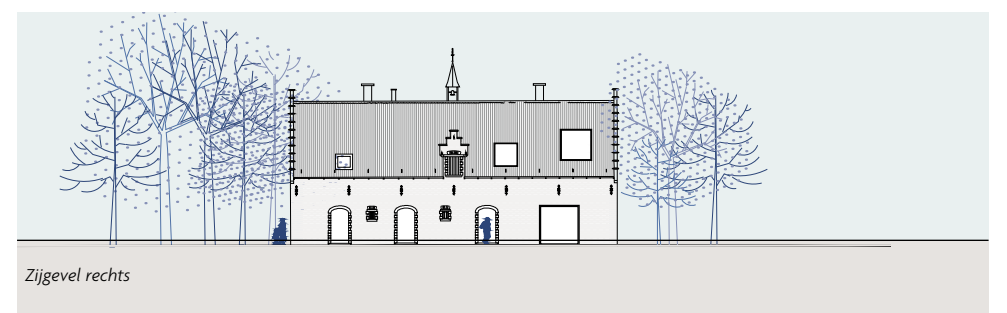
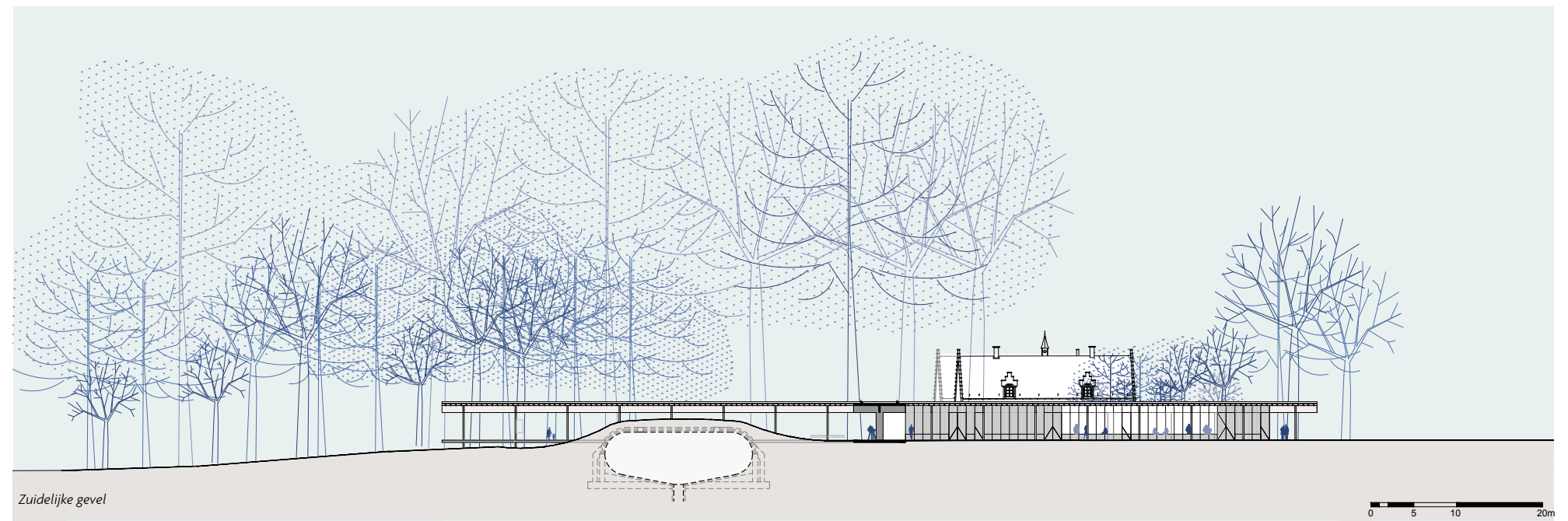
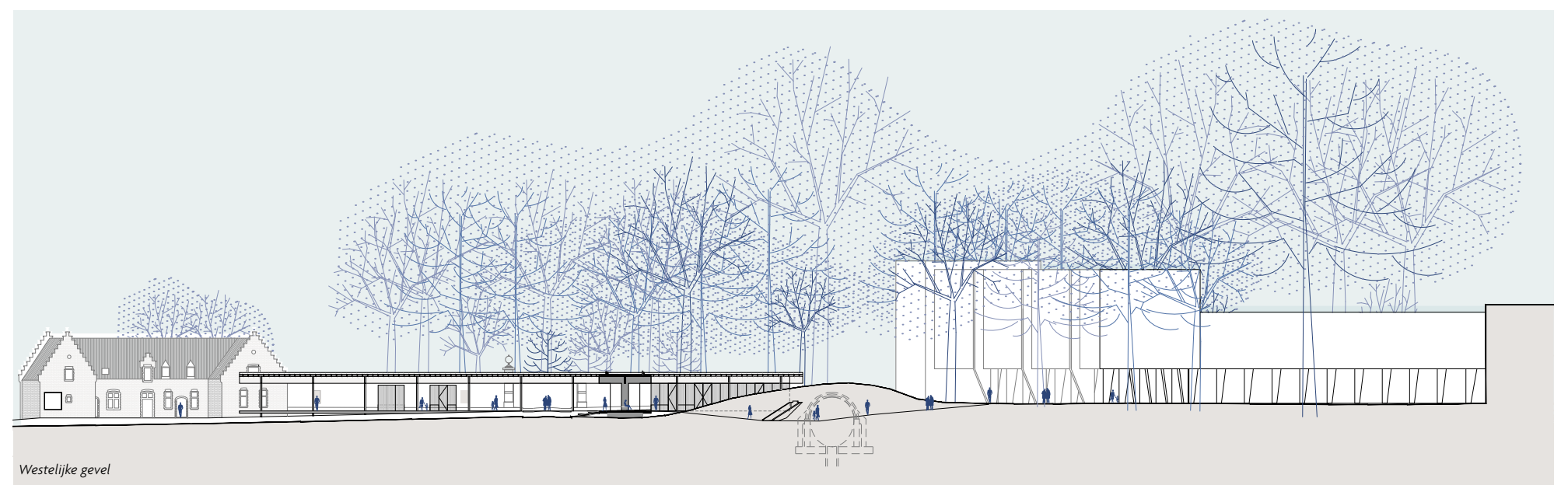
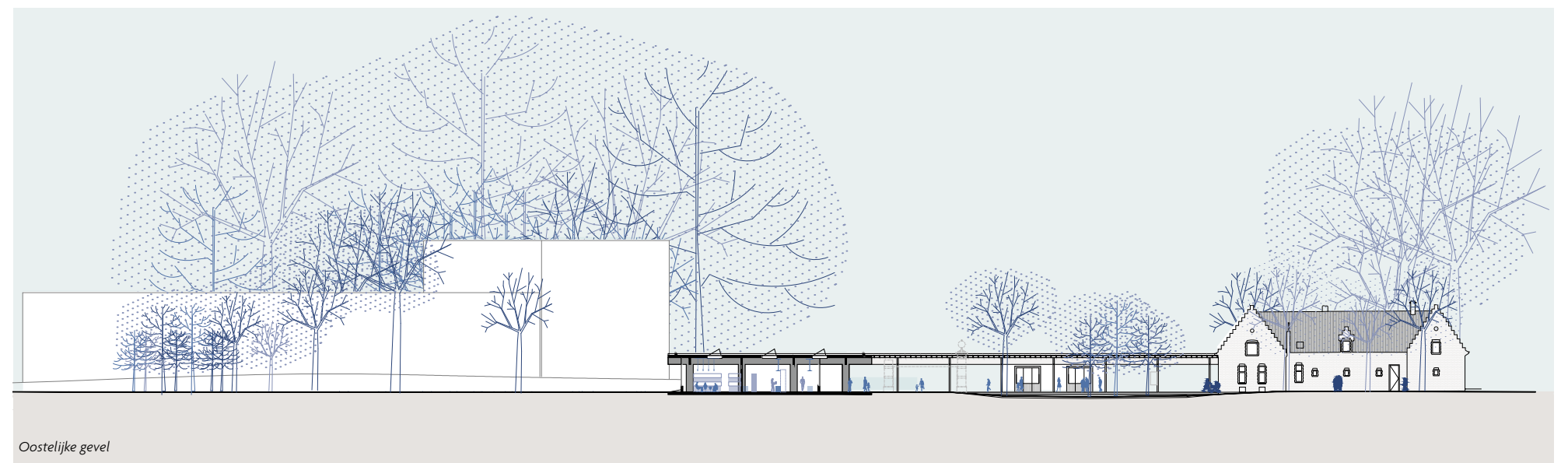
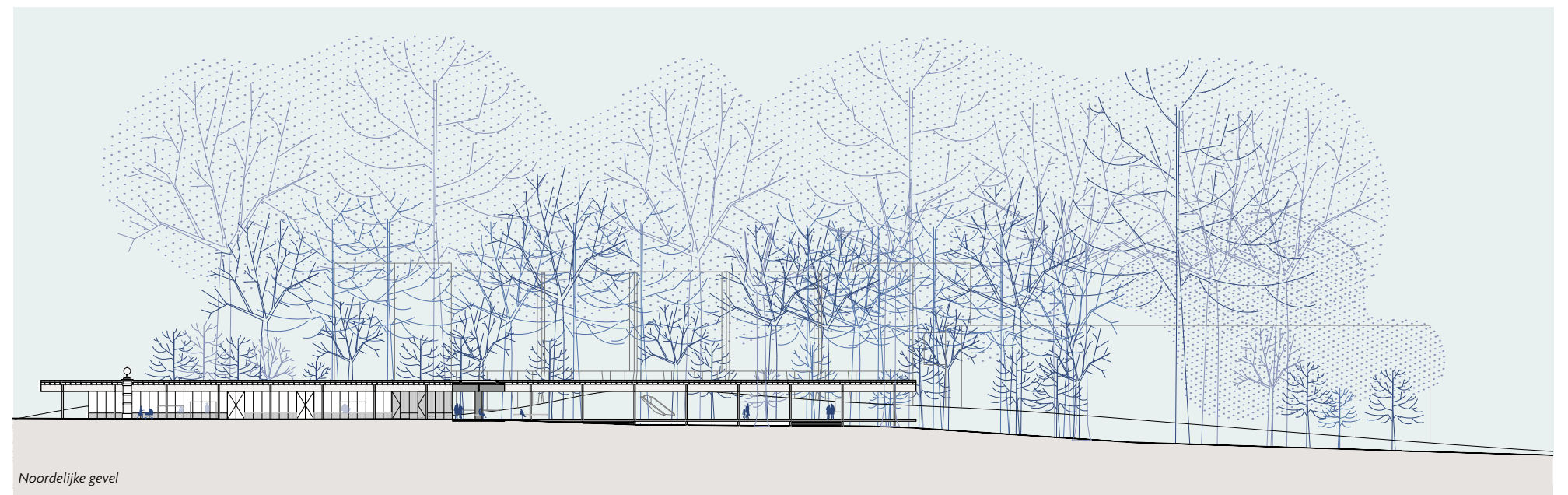
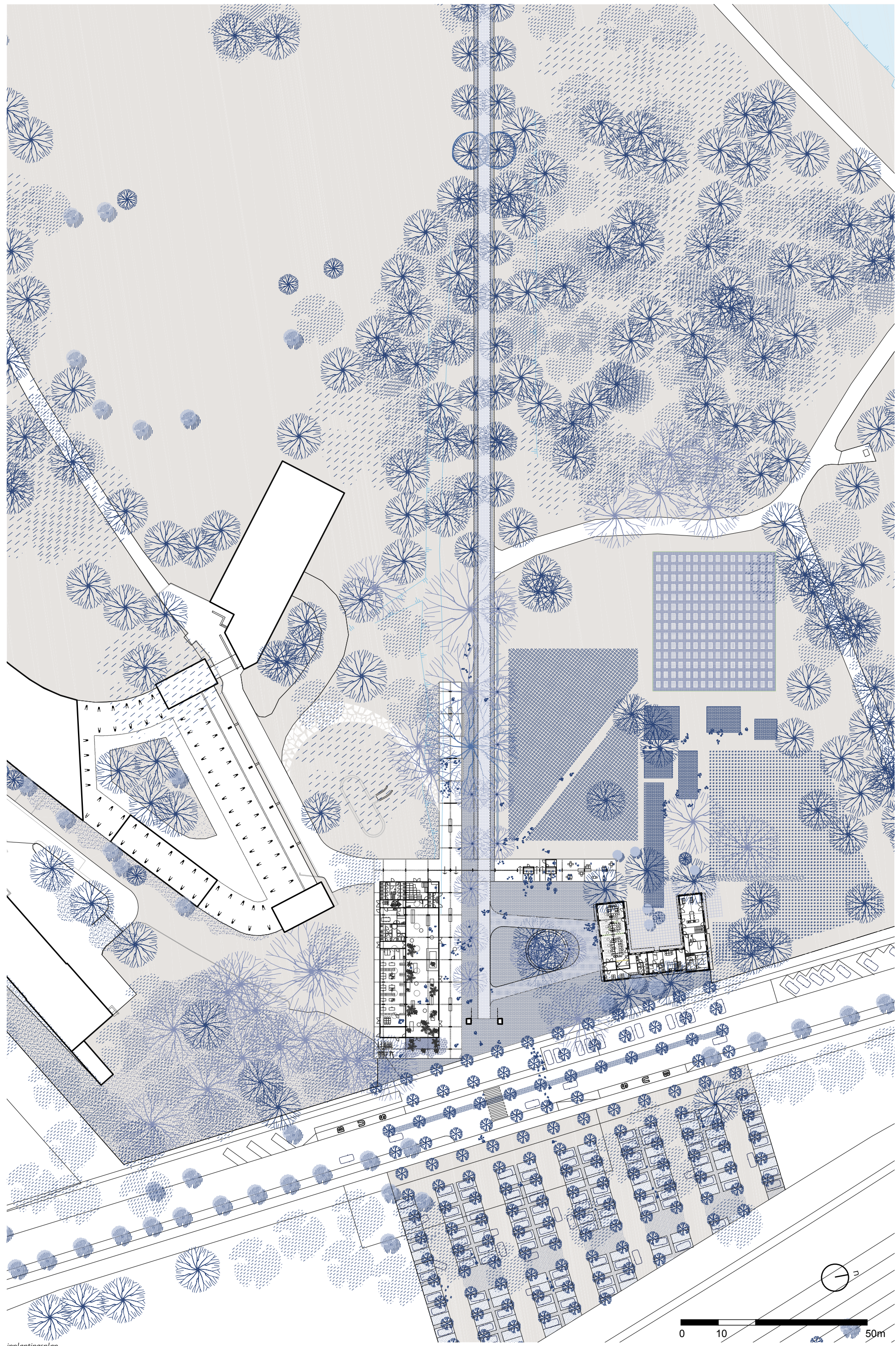
13. Binnenkoer

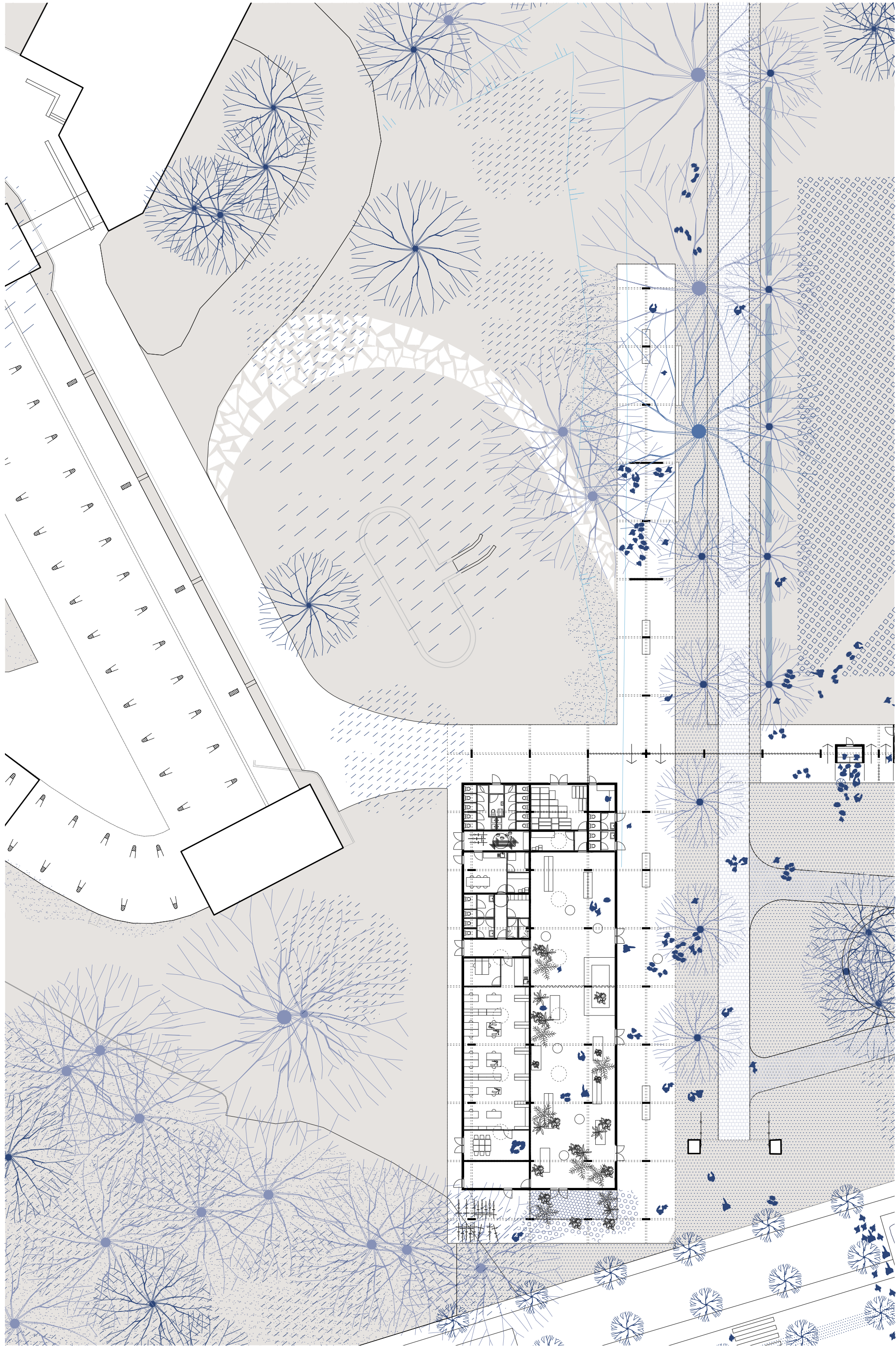
Deze ruimte wordt deels opengewerkt naar de parktuin en is als 'erf' een rustige ontmoetingsplaats tussen de verschillende functies die errond liggen, die al dan niet gelijktijdig gebruik kunnen maken van deze plek.

14. Conciërgewoning

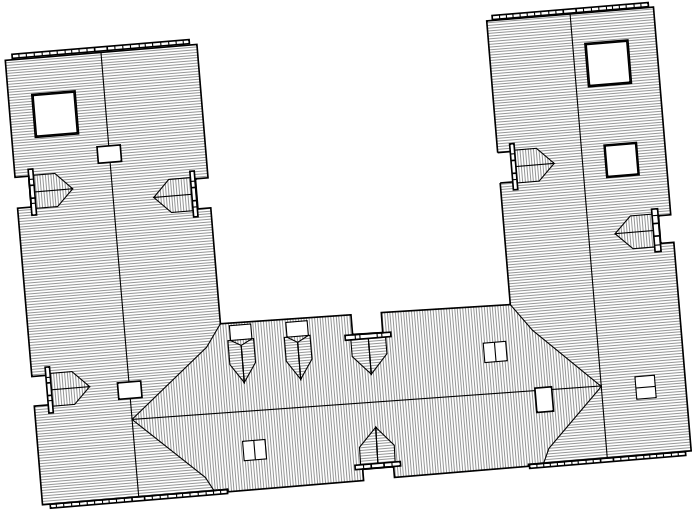
De woning voor een gezin situeert zich in de tweede vleugel van de hoeve over twee verdiepingen. Door de woning rug aan rug aan het onthaal te oriënteren wordt de privacy gerespecteerd en kan de woning genieten van een privaat tuindeel met een west-georiënteerd terras. Tegelijk geeft de keuken, als actieve ruimte uit op de binnenkoer. De leefruimte bestaat voor een deel uit een dubbelhoge ruimte.

Uitgangspunt van onze architectuur is dat ze flexibel en aanpasbaar is. Zo kan deze conciërgewoning, die vandaag een gezinswoning is met drie slaapkamers, op een eenvoudige manier gemoduleerd worden tot een kleinere woning met een afzonderlijk bijkomend gastenverblijf. Dit is mogelijk doordat twee slaapkamers eenvoudig kunnen uitgeven op de toegang van de gastenverblijven.

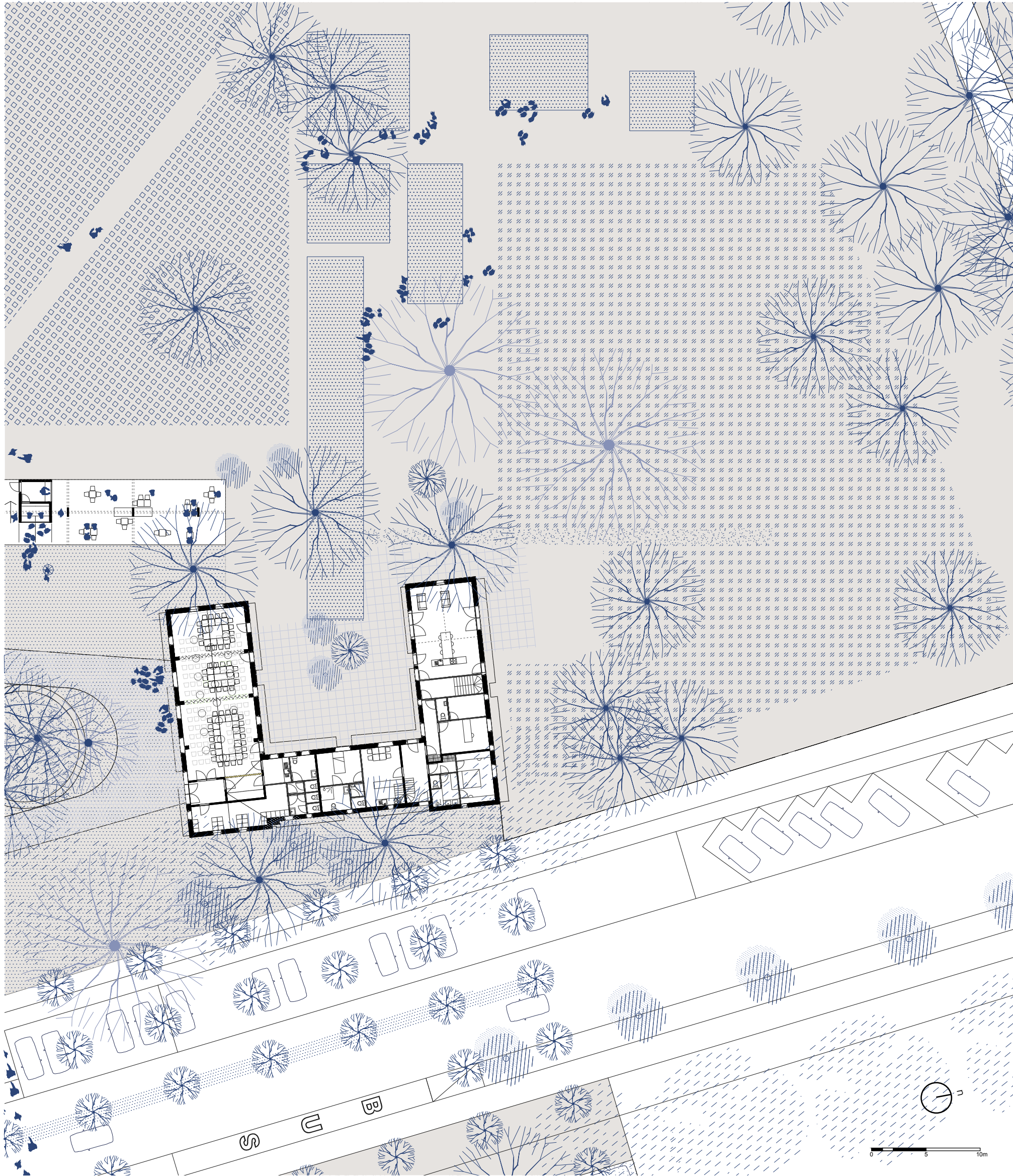

Vlaamse Hoeve tweede verdieping

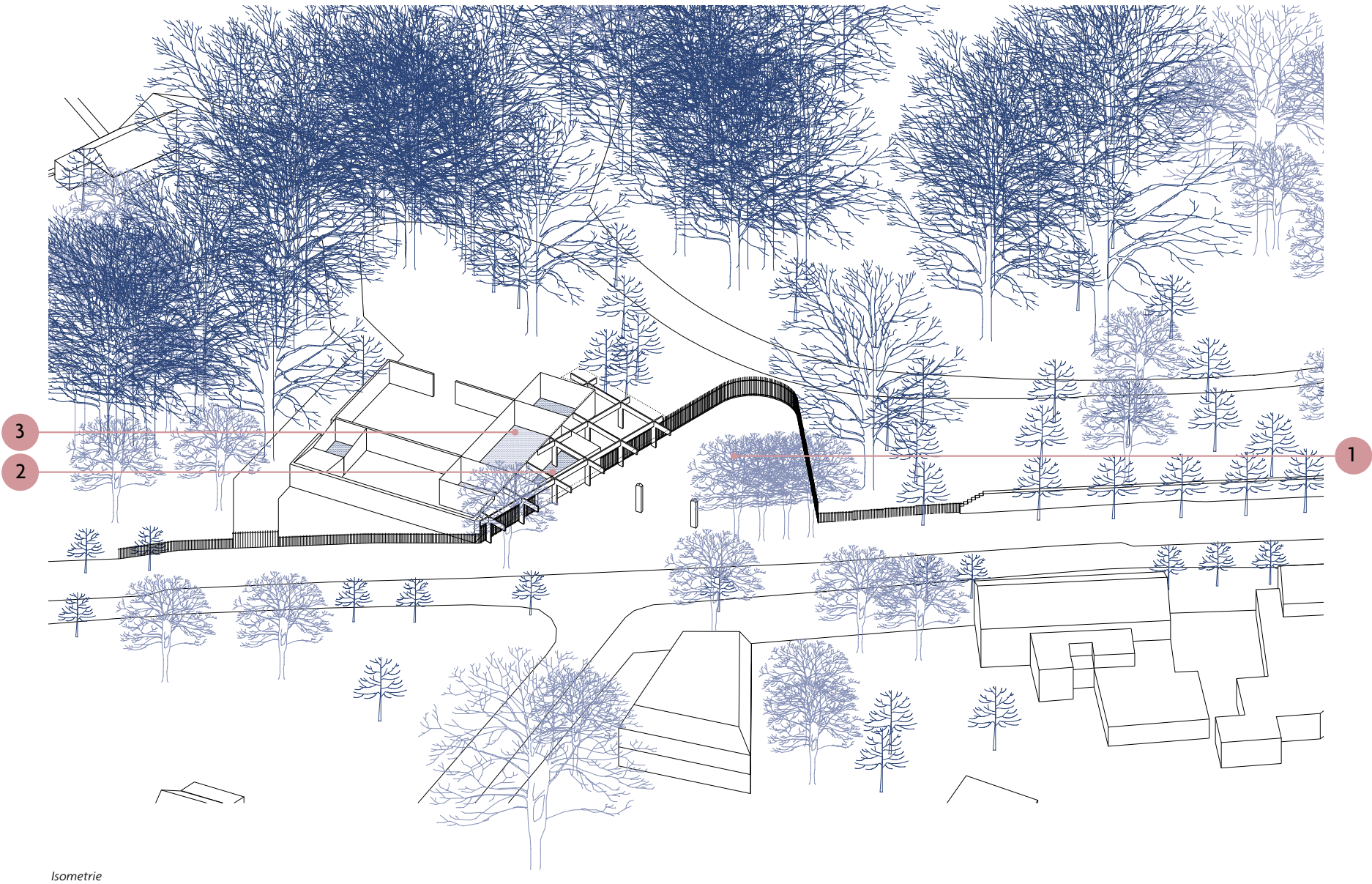

Vlaamse Hoeve dakplan

5. Onthaal Meise

Het onthaalpunt aan de toegang van Meise-dorp heeft een gelijkaardig concept als de toegang van de Nieuwelaan, zowel wat het binnentrekken van de publieke ruimte, de flexibiliteit als de architectuur betreft.

1. Onthaalruimte

Aan de ingang van Meise vormt het zeer mooie dieptezicht in het verlengde van de Bouchoutlaan, waar vroeger het "Kasteel van Meyse" stond, een zeer belangrijk structurend element. Door het hekken op de site naar binnen te trekken, ontstaat er een rijke wisselwerking tussen binnen en buiten de site. Het zicht wordt als eindzicht verbijzonderd.

De onthaalruimte staat in relatie tot de dorpskern en -functies van Meise. Het huidige wachtershuisje kan herbestemd worden, of als herinnering op zijn huidige locatie blijven staan.

2. Onthaalfuncties

De kleine tuinwinkel en ticketbalies flankeren onder een luifel de onthaalruimte. De toegang bevindt zich onder de luifel, zodat voor en na de toegang een overdekte ruimte is waar bezoekers elkaar kunnen opwachten.

Dienende fucties zoals berging en toiletten zijn compact voorzien zonder dat ze storen. Er wordt een personeelsruimte voorzien die nabij is maar toch voldoende privacy en rust heeft.

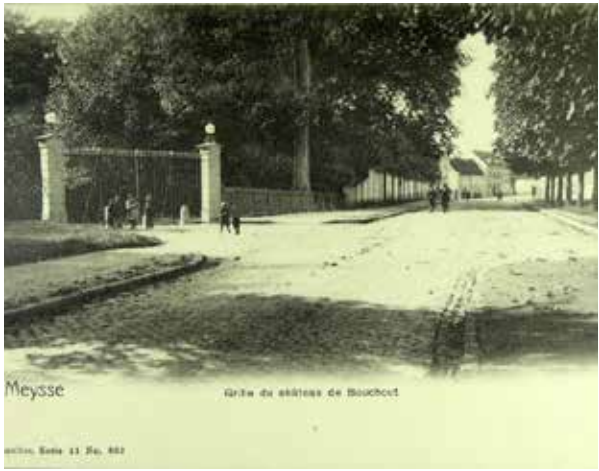
3. De conciërgewoning

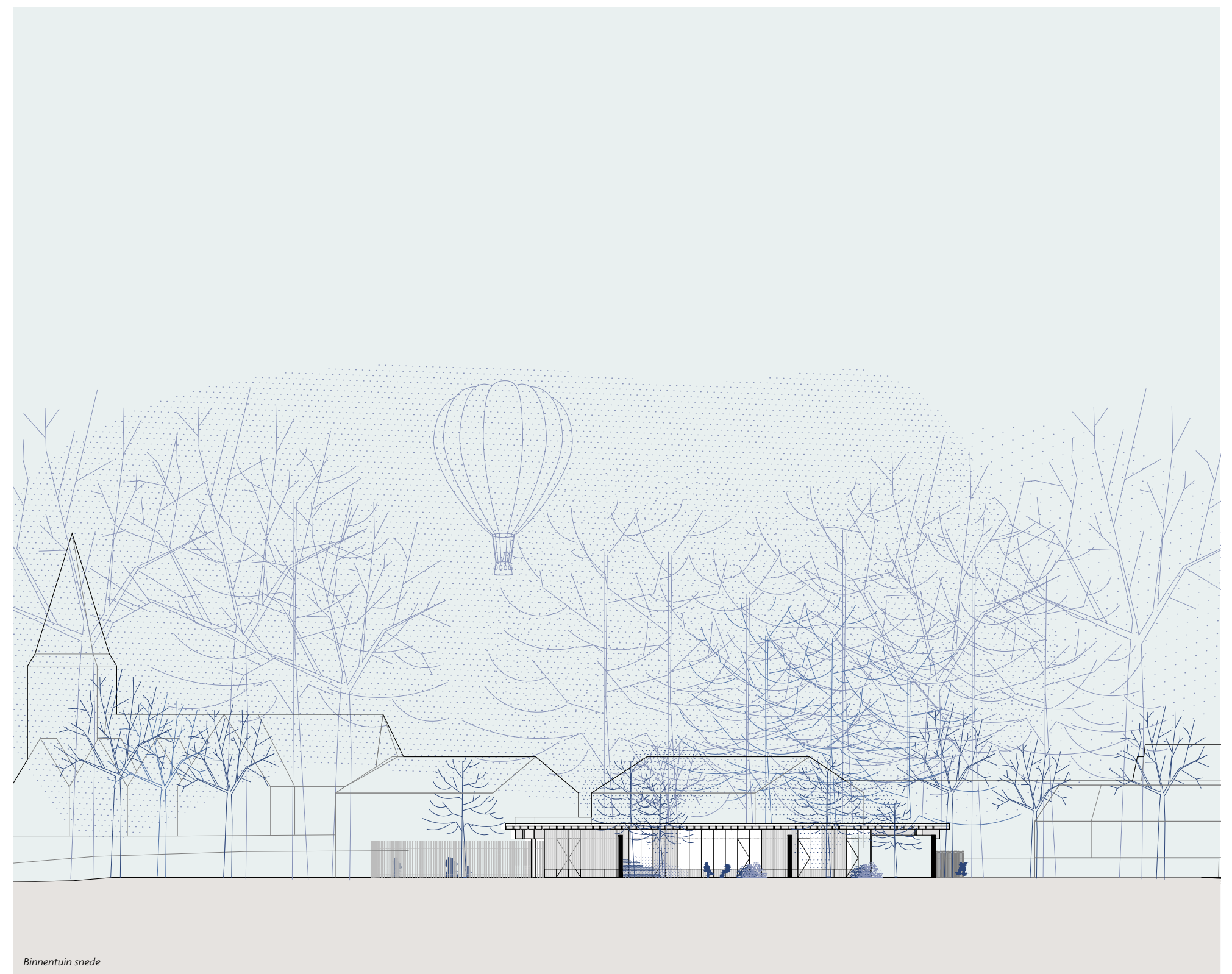
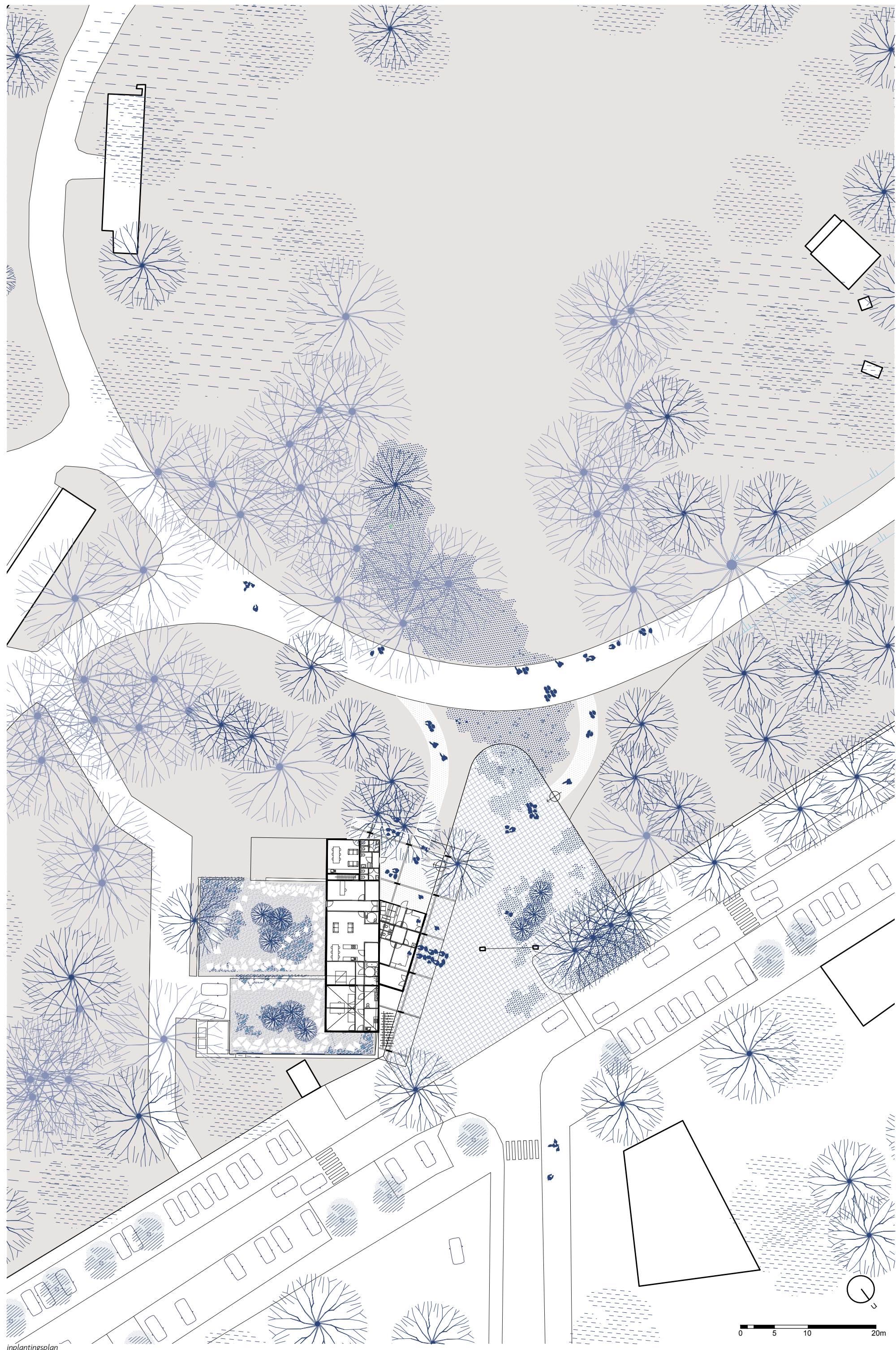
Rug aan rug aan de onthaalfuncties wordt de nieuwe conciërgewoning gebouwd op de funderingen van de voormalige woning. De conciërgewoning krijgt zijn eigen oriëntatie en toegang en richt zich tot de twee ommuurde buitenruimtes, waardoor privacy en rust gegarandeerd worden. De conciërge kan gebruik maken van de bestaande kelder. Omdat deze woning helemaal gelijkvloers is voorzien, kan deze integraal toegankelijk gebouwd worden. (of aanpasbaar). De woning heeft een heldere opbouw waarbij de verschillende ruimtes met minimale circulatie op elkaar kunnen aansluiten. In de rug worden bergingen en dienende functies voorzien.

Net als de conciërgewoning in de Vlaamse hoeve is deze woning moduleerbaar. Zo worden twee slaapkamers zo ingepland dat ze afgekoppeld kunnen worden van de woning waardoor ofwel de onthaalfuncties kunnen uitbreiden ofwel een gastenverblijf kan ontstaan.

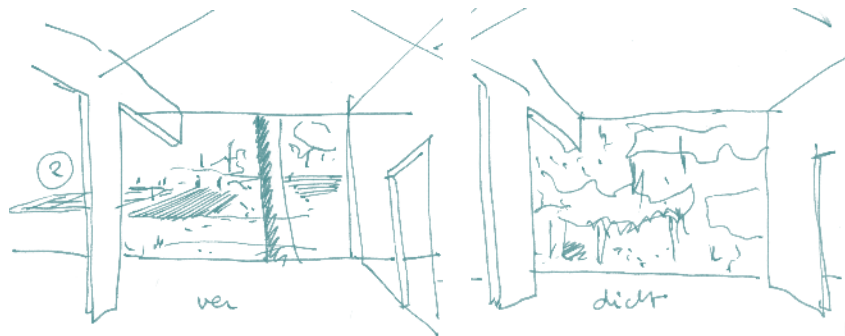
Een deel van de berging, de afvalberging en de hoogspanningscabine worden voorzien ter hoogte van de toegang van de conciërgewoning.

De tuinen hebben sowieso een grote kwaliteit door de bestaande tuinmuren. Deze worden begroeid met leifruit. De stapstenen tussen de bloeiende bodembedekers en vaste planten (soorten zoals Ajuga reptans, Brunnera macrophylla, Geranium robertianum, Allium spaerocephalon, Achillea filipendulina) creëren een wandeling.

6. Landschap

1. Parking en onthaalplein Nieuwelaan

De parking en het onthaalplein vormen één geheel. Door de massale aanplant van *Amelanchier ovalis*, Europees krentenboompje, wordt de weidsheid en eenheid benadrukt. De idee van deze aanplant grijpt terug naar de historische kweek van Pruimelaars (typisch aan deze streek) waardoor ook de nieuwe aanplant aantakt aan het historisch cultuurlandschap.

Het onthaalplein straalt rust uit en laat de bestaande Taxussengroep het plein structureren. Door rondom rond de Taxussen een bank te voorzien worden deze omarmd (en tegelijk beschermd).

Wij zouden in overleg willen bepalen of de 'kasseilus' tussen de eredreef en de Vlaams hoeve zouden kunnen vervangen door een meer beheerste verharding die de vrije ruimte van het onthaalplein accentueert. We menen dat hiermee de eredreef als element sterker wordt en dat de ruimte rustiger wordt.

De poort wordt begroeid met klimplanten waardoor deze nog meer als entiteit ervaren zal worden.

Als materiaal wordt gekozen voor gestabiliseerde grint. Hierdoor krijgen de comfortstroken langs de Eredreef een begin en een einde. De keuze van gestabiliseerde grint zorgt ook voor infiltratie en een zomerse sfeer.

2. Welkomsttuin / Evenementenweide

De Welkomsttuin krijgt door de plaatsing van het gebouw en de Eredreef een duidelijke rand. De Eredreef wordt even begeleid door een luifel waardoor deze extra wordt benadrukt. Tussen de ijskelder en de luifel worden heesters geplant die deze overgang nog duidelijker in de verf zetten. Een opening met een paadje met stapstenen in het groen zorgt voor de verbinding.

Als je door de luifel wandelt, krijg je de nodige info om de complexiteit van de Planten(tuin) beter te begrijpen.

Aan het eindpunt, waar je je anderhalve meter boven het maaiveld bevindt, krijg je een heel mooi en helder overzicht over de Welkomsttuin.

Voor de Welkomsttuin is er gekozen voor een dynamisch concept die de ook de abonnementen blijvend kunnen boeien. De uitgestrektheid van de site wordt versterkt door het inzaaien van veelkleurige akkers, zoals gele mosterd, Facelia, witte klaver, rogge, vlas.... Deze velden zijn reeds zichtbaar vanaf het voorplein en versterken de aantrekking voor de recreant, passant en bezoeker.

Meer en meer wordt het voor iedereen duidelijk dat we in Vlaanderen op een kleine oppervlakte veel invullingen nodig hebben. Verweving zal de oplossing zijn zodat alle functies een aanwezigheid en rol krijgen.

Net zoals het verbod op sproeistoffen in de openbare ruimte, zal er moeten nagedacht worden over het verbod of vermindering van het gebruik binnen de landbouw. Dit is o.a. noodzakelijk voor de bodem en fauna, maar zal ook de diversiteit van de flora geweldig ten goede komen. Toen er nog geen sproeistoffen werden gebruikt op onze akkers stonden deze vol met korenbloemen, papavers, gele ganzenbloem, bolderik.... Het beeld dat we hier willen tonen is hoe het akkerlandschap er zou kunnen uitzien waarbij het educatieve luik van de Plantentuin een belangrijke rol speelt. De invulling van de akkers zal wisselen per seizoen en is aanpasbaar.

Centraal voorzien we een aantal grote verhoogde plantenbakken die ingevuld worden met medicinale planten, eventueel aangevuld met groenten en kruiden. Deze invulling maakt op een natuurlijke manier de link met de Vlaamse hoeve. Het aantal verhoogde plantvakken kan uitbreiden naar wens.

Zowel de velden/akkers als de plantenbakken versterken de privacy van de conciërgetuin en de binnenkoer.

De Evenementenweide kan perfect georganiseerd worden

binnen deze configuratie. Op korte termijn, voor een eenmalige gebeurtenis, kan een veld gemaaid worden en ingepland worden door een tent.

De evenementenweide kan perfect georganiseerd worden binnen deze configuratie. Op korte termijn, voor een eenmalige gebeurtenis, kan een veld gemaaid worden en ingepland worden door bijvoorbeeld een tent... Het zou denkbaar zijn om een veld met 'draaiende' zonnepanelen in te vullen. Deze tonen de groene innovatie en in combinatie met een veld zonnebloemen, die samen draaien naar de zon, een geweldig beeld. Tegenwoordig is slowfood, kruiden en groenten aan een ware revival bezig. Daarnaast wordt de (chemische) werking van planten binnen de medicinale tuin getoond en uitgelegd waardoor het hele spectrum van de plantenwereld aan bod zal komen. Vlinders en bijen zullen dit vanaf dag één zichtbaar maken.

3. Onthaalplein Meise

Door het Onthaalplein naar binnen te openen wordt het prachtig beeld op de serpentine lijn versterkt. Voorjaarsbloeiers, zoals de slanke sleutelbloem, maken de verbinding.

Ook hier wordt de poort begroeid met klimplanten.

De kasseien krijgen open groene voegen waardoor de looplijnen zichtbaar worden.

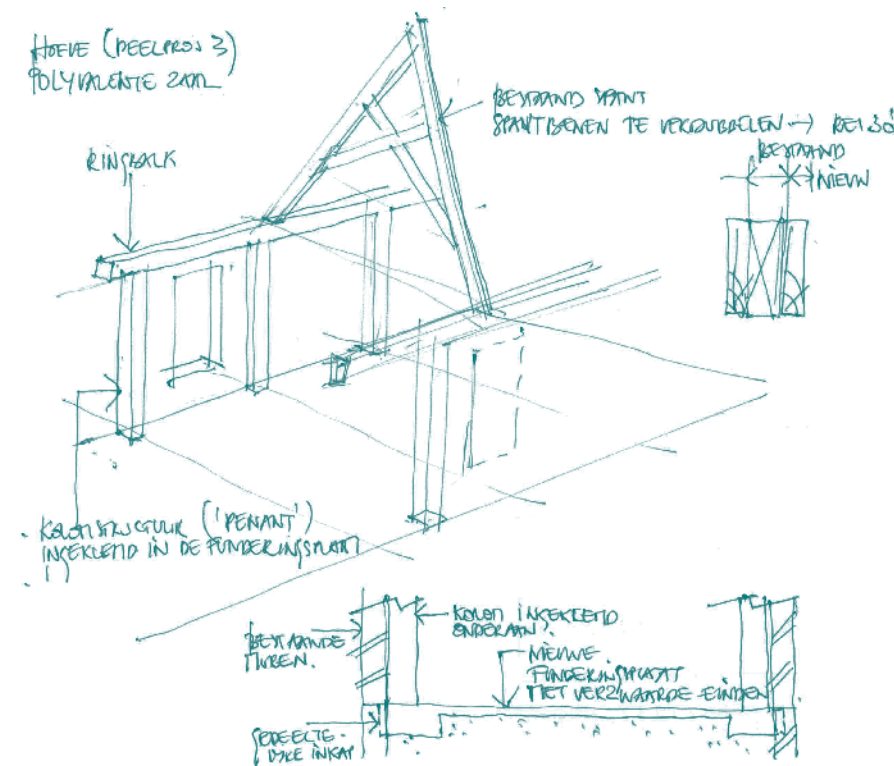
4. Personeelsplein

Het Personeelsplein wordt als een echt plein beschouwd om de flexibiliteit te bewaren en een doorgaande beweging voor vrachtwagens mogelijk te houden. Deze vrachtwagens kunnen zich draaien rond een bestaande *Fagus sylvatica*.

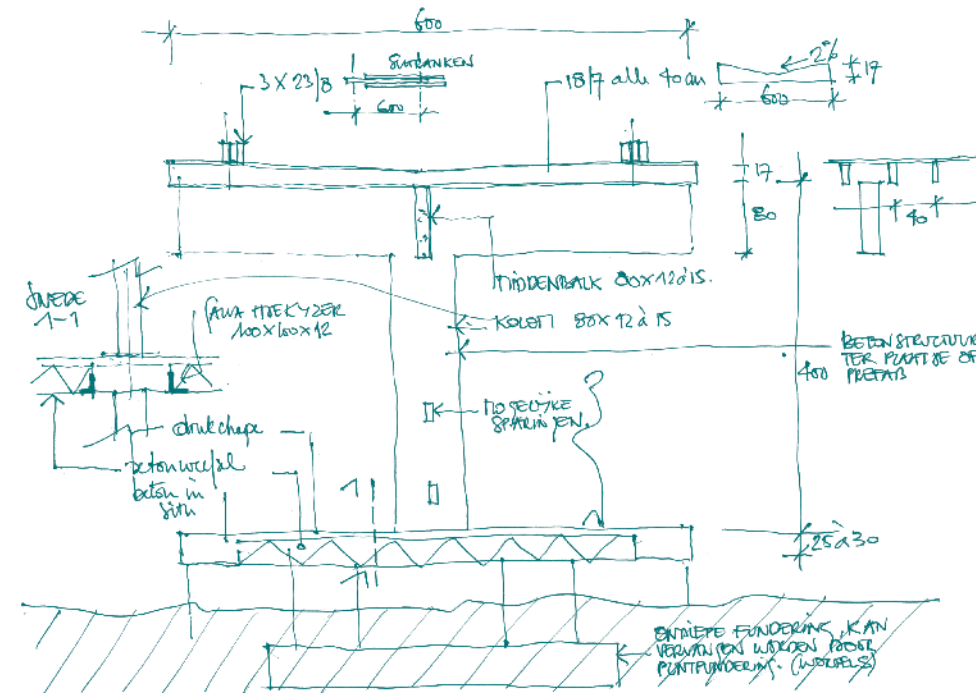
Groepjes meerstammigen en hoogstambomen maken het plein evenwel tot een sfeervol geheel en verdelen de ruimte in verschillende gezellige plekken.

7. Structuur als filter in het landschap

Structureel schema Vlaamse Hoeve

Structureel schema gaanderij

1. luifelstructuur

De gaanderij wordt opgevat als een aaneenschakeling van dwars geplaatste zeer dunne T- en wandelementen om de 6m in gewapend zichtbeton, in een duurzame uitvoering (aangepaste betondekking en -samenstelling). Deze 12 tot 15 cm dikke elementen worden in één stuk uitgevoerd en kunnen ofwel ter plaatse gestort als prefab aangevoerd worden.

In de lengterichting van het pad worden ze stabiel gehouden door de (onzichtbare) inklemming onderaan op het looppad en de in situ gestorte bovenbalk in de middenas van het dakvlak.

Het dakvlak is een roostering uit geschaafde duurzame massieve houten balken (7/18) van een duurzame Europese soort (bv. Douglas). Zij lopen evenwijdig met de betonnen elementen. De roostering steunt enerzijds op de betonnen middenbalk en wordt aan beide uiteinden, weliswaar in een teruggetrokken verdoken opstelling, opgehangen aan een overspannende houten 'continue' balk gevormd door telkens 3 balken 8/23. De uiteinden van de balken verspringen zodat een continue balk wordt gecreëerd, wat een hout-sparende maatregel met zich mee brengt.

2. Waterafvoer

De gaanderij zal in Westelijke richting een zwevende indruk geven doordat de vloerplaat van de grond los komt. Bovenop de ondiepe fundering worden telkens 2 betonnen kolommetjes geplaatst tot aan de vloerplaat waarop een platte betonbalk gestort wordt met 2 stalen hoekijzers om gewapend betonnen welfsels te dragen.

Op deze manier dient de plaat niet ontkist te worden. De randen van de plaat worden opnieuw in bekist beton uitgevoerd. Mogelijks zal na verder onderzoek de fundering bestaan uit telkens 2 korte geschroefde paaltjes, dit om belangrijke boomwortels te sparen. Deze maatregel is door ons bureau al met succes uitgevoerd.

3. Paviljoen

De structuur van de gaanderij wordt in het paviljoen doorgetrokken met uitzondering van de houten roostering die wordt verdubbeld door de aaneenschakeling van 2 houten balken 7/18 zodat een brandweerstand van REI30 wordt gehaald. De koppeling van de structuur met de gaanderij zal uitgevoerd worden met een thermisch geïsoleerde verbinding.

4. Verbouwing Vlaamse Hoeve

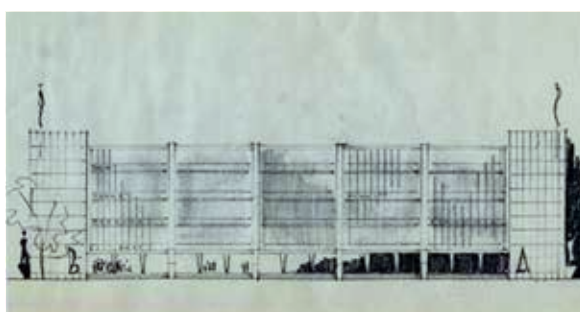
Polyvalente zaal
De zoldervloer van de polyvalente zaal wordt verwijderd. Ten behoeve van de windkrachten op de muren en dakvlakken en de spatkracht van de daksapkanten worden por houten spant een omgekeerde portiek -in een U-vorm dus- in gewapend beton uitgevoerd. De betonnen kolommen bedragen 30 bij 40 cm in dwarsnede en vormen 'muurpenantens' in de ruimte. Een horizontale trekker wordt zo overboord zodat de zolder- en gelijkvloerse ruimte één geheel vormen.

In de bestaande dakspanten met schuine kruisende 'hanebalken' worden bestaande houten spantbenen verdubbeld om te voldoen aan de brandnorm van 30 min (REI30). Ook de gordingen worden verdubbeld. Alle vloeren worden voorzien van een nieuwe betonplaat die met de nodige minimale veranderingen in de bestaande gevelmuren wordt ingekapt.

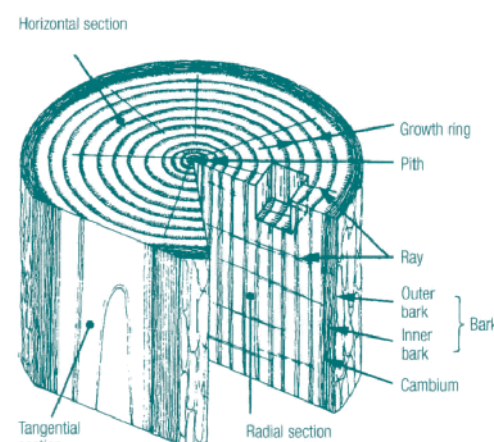
Beide andere vleugels.
De baksteengevelwen in beide andere vleugels en de dakspanten in hun geheel worden verder onderzocht en zullen waar nodig vervangen of versterkt worden met respect voor de zuiverheid van de vloer- en dakopbouw. Deze laatste ingreep kan in huidig stadium nog niet budgettair worden ingeschat.

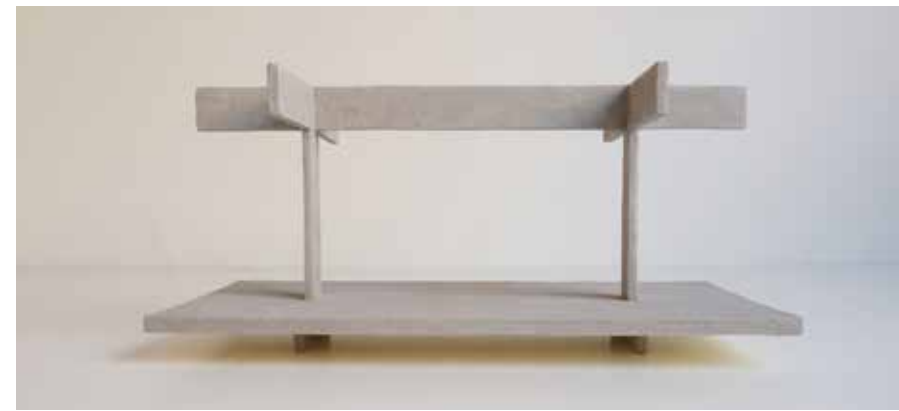
referentiebeeld: Scandinavisch paviljoen Venetië / Sverre Fehn

Schets van het oorspronkelijke herbariumgebouw met colonnade als filter.

referentiebeeld: fundering ifv sparen van boomwortels

8. Materialien

De toegepaste materialen hebben naast hun duurzame herkomst ook een robuust karakter waardoor ze in de publieke ruimte probleemloos toegepast kunnen worden. Zo zijn ze bijvoorbeeld zoveel mogelijk massief. Hierdoor kan het geheel op een kwalitatieve manier intens gebruik worden en worden aftekenen van gebruik veeleer een aanvaardbare patine die zelfs tot het karakter kan bijdragen.

stalen net - Herzog & De Meuron

hedendaags hekwerk - parc J-P Lebon, Lille

geborsteld beton

houten gevelbekleding

kasseien

gestabiliseerd grint

baksteen parement

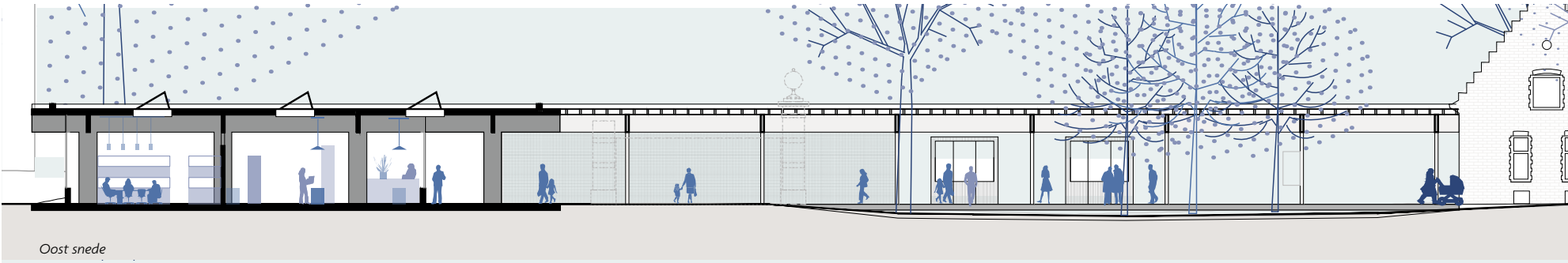

gegoten beton

9. Drager van verhalen

De onthaalstructuur is een platform dat uitnodigt om op verschillende manieren drager te zijn van een inhoudelijke invulling zodat de vijf centrale verhaallijnen op een vrij directe manier uitgedragen kunnen worden. Wij hebben de ervaring dat een bezoekersbeleid het beste ontplooid kan worden in een flexibel, inzetbaar communicatie kader. Het concept is zo ontwikkeld dat er veel mogelijkheden zijn om de dynamische publiekswerving vorm te geven om op die manier de Plantentuin op geregelde momenten opnieuw in de aandacht te brengen.

Een voorbeeld zou kunnen zijn om de luifel een seizoen in te richten als openlucht-galerie, waarbij in de verschillende segmenten kunstwerken staan, een fototentoonstelling, een maquette van de hele Plantentuin, ... vijf opeenvolgende luifelsegmenten die bij wijze van introductie elk één van de 5 verhaallijnen van de plantentuin uit de doeken doet.

10. Publieksflow

In de benadering van de tuin wordt een onthaalruimte gecreëerd met een heel sterke belevingswaarde. Het kopen van een ticket is -hoewel duidelijk en goed zichtbaar- niet overheersend. De toegangscontrole is op dezelfde manier een geïntegreerd onderdeel van het scenario.

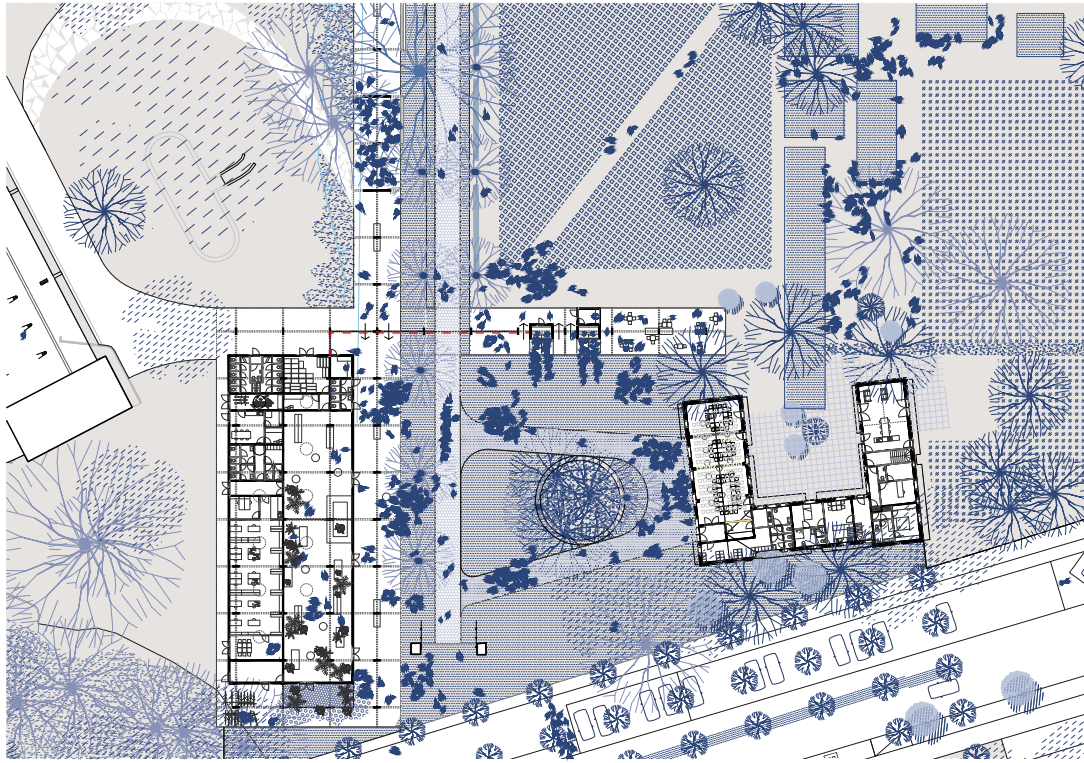
Scenario piek momenten
- Nieuwelaan
- Meise

Het concept voorziet zowel voor als na de ticketcontrole voldoende ruimte om grote groepen mensen op een comfortabele manier te ontvangen. Daarnaast wordt de layout van de verschillende onthaalfuncties met voldoende tussenruimte voorzien waardoor eventuele “cueing” geen hinder veroorzaakt.

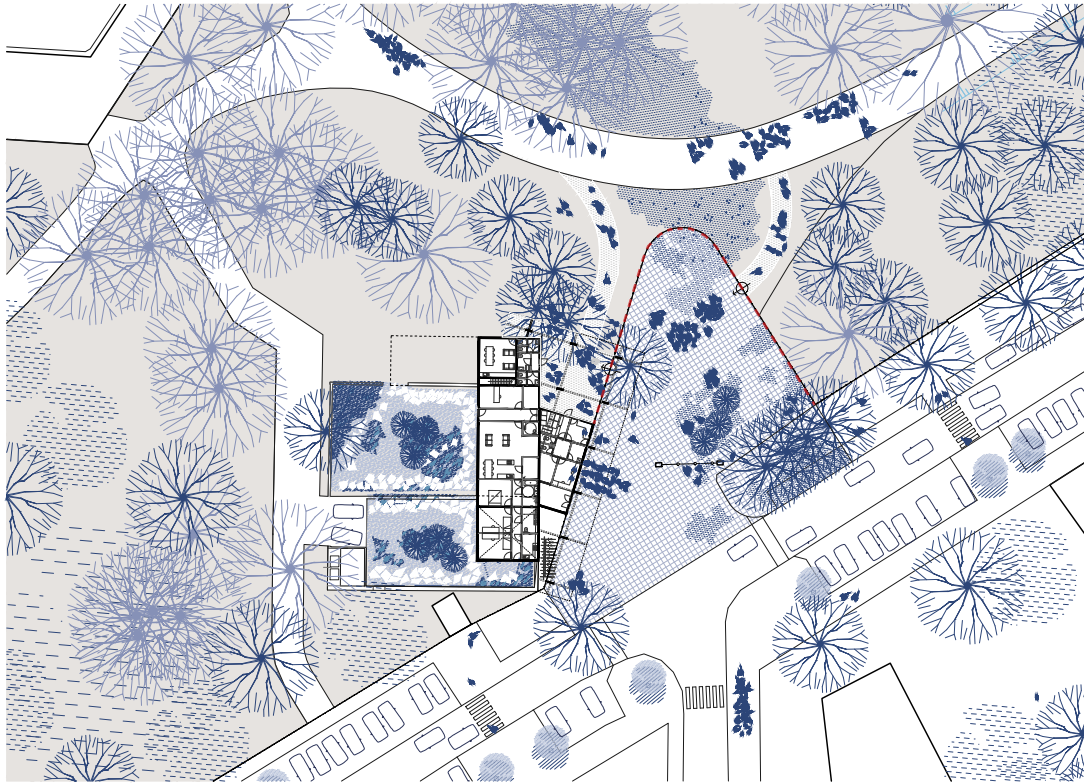
In het schema hiernaast wordt een weergave gemaakt van een piekmoment van 300 bezoekers voor de ticketcontrole in de nieuwelaan en 100 bezoekers bij de ingang nabij Meise. Wij menen dat de onthaalruimte voldoende ruimte moet hebben omdat naast de bezoekerspiek van de Plantentuin er op hetzelfde moment ook een evenement rond de Groene gordel of een fietsroute georganiseerd kan worden.

De layout van de onthaalstructuur betreft het herbariumgebouw op verschillende manieren op de publieksrouting. Bij het binnengaan van de Plantentuin is door de lusvormige routing rond de ijskelder deze ruimte een volwaardig onderdeel van het bezoek. Dit zowel bij het binnengaan als terugkeren.

De benadering van de Plantentuin komt, zoals aangegeven in het masterplan, het best tot zijn recht langs de scenografische dreef richting kasteel. Op het einde van het bezoek, op weg naar het onthaal, zullen de bezoekers voornamelijk langsheen het herbarium komen, en zo vlot aansluiten op de uitgang, geflankeerd door de tuinwinkel en het infopunt. Door de uitgaande (en inkomende) publieksflow te geleiden langsheen het infopunt en de tuinwinkel zijn beide functies gelegen op een commercieel ideale locatie.

300 bezoekers voor ingang Nieuwelaan op piekmoment

100 bezoekers nabij ingang Meise dorp op piekmoment

11. Duurzaamheid en technieken

Op beide sites ballen we het programma samen en bekomen we compacte volumes met een sterke interne logica. De principes voor de duurzaamheid putten hier ook uit.

1. Globale aanpak van duurzaamheid

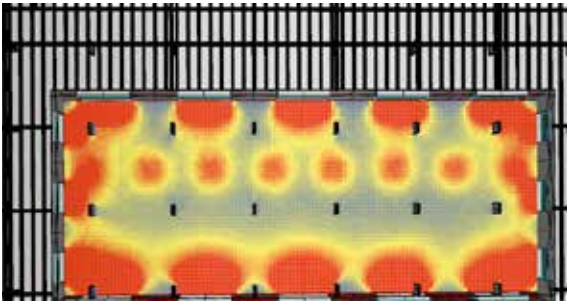
Bij de conceptuele opbouw van dit dossier wordt van in het vroegste stadium een geïntegreerde ontwerpmethodiek gevolgd. Voor het definiëren van duurzaamheid, wordt beroep gedaan op de duurzaamheidsmeter van het agentschap facilitair bedrijf van de Vlaamse Overheid. In deze eerste offertefase willen we aangeven op welke manier we voor onze gebouwen een bewijsvoering gaan opbouwen om aan te tonen dat we voldoen aan de gevraagde comforteisen. Ook lichten we reeds een tipje van de sluier omtrent het technisch concept.

Het belang van het betrekken van een totale duurzaamheidsvisie bij de eerste conceptlijnen kan niet voldoende benadrukt worden. Onderstaande grafiek geeft dit belang op een kwalitatieve manier aan, waarbij vooral duidelijk mag/moet zijn dat de eerste beslissingen op een gefundeerde manier nemen, een enorme impact heeft op het verdere dossier. Het belang van een correcte oriëntatie of compactheid op energetisch vlak, een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid of een voldoende grote aandacht voor de conservatie of opwaardering van groen op de site, zijn slechts enkele elementen die in een later stadium bijna onmogelijk kunnen gecorrigeerd worden, eens de eerste conceptlijnen zijn uitgezet.

2. Comfort

In het duurzame verhaal van een werkplek dient steeds het comfort en de beleving centraal te staan. Om het thermisch comfort aan te tonen, zullen wij naast de statische warmteverlies en koellastberekeningen een dynamische simulatie uitvoeren van de werkuimtes, gebruik makend van TRNSYS-software. De binnenluchtkwaliteit zullen we garanderen door in ons ontwerp een ventilatiedebiet van 55 m³/h per persoon te hanteren. Om het visueel comfort aan te tonen maken wij gebruik van het programma designbuild.

der om de daglichtfactor te bepalen. Hieronder het resultaat van een eerste oefening op het inkompaviljoen aan de Meiselaan, waarbij we een DL=4,3% behaalden.

Wij streven naar een DL=3% (en geen 5%) om een balans te vinden in het visueel comfort en het thermisch comfort. Het uitzicht op vrije natuur is voor dit project uiteraard ook uitstekend dankzij de Plantentuin. Bij het ontwerpen van kunstlicht volgen wij de NBN EN 12464-1 en wordt verlichtingsniveau en uniformiteit berekend met Dialux.

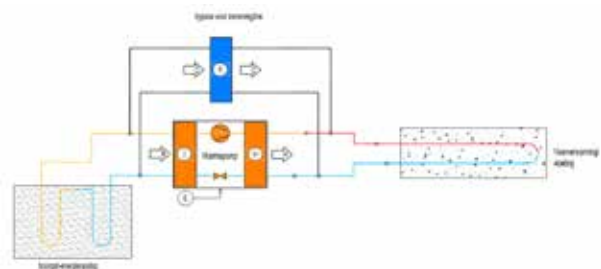
3. Bouwfysische fundamenteën

Om tot dit hoge comfortniveau van de gebouwen te komen, dienen van bij de conceptfase verregaande keuzes gemaakt te worden, niet in het minst omtrent de bouwfysica. Om de technieken optimaal te kunnen benutten moet er eerst aandacht worden besteed aan de energetische prestatie van de gebouwschil waardoor de energiegebruiken

geminimaliseerd kunnen worden. De belangrijkste elementen hierbij zijn:
• Compactheid : de voorgestelde bouwvolumes zijn uiterst compact
• Isolatiewaarden : voor ons project gaan we uit van de BEN-standaard
• Oriëntatie en resulterende zonnewinsten : Noord-Zuid gevels
• Luchtdichtheid : bekomen we door performante detaillering in ontwerp en strenge eisen naar uitvoerders (eindresultaat wordt bekomen met de blowerdoortest)
Om dit, gecombineerd met de conceptuele keuzes voor de technische installaties, te toetsen gebruiken we EPB-software.

4. Concept technische uitrusting

In de voorgaande hoofdstukken werd reeds toegelicht hoe de netto-energiebehoefte en bijhorende te installeren vermogens zoveel als mogelijk werd beperkt. De resterende vraag op een zo energiezuinige manier invullen, zonder enig compromis naar bruikbaarheid of binnencomfort toe, is de resterende te nemen stap.
Klimatisatie – opwekking : BEO-veld en warmtepomp

Afgifte-elementen : vloerverwarming en lucht (VAV)
Met deze techniek kan men de gebouwsmassa op een actieve wijze op een gedempte temperatuur houden. Dit verhoogt het winter- en zomercomfort zeer sterk. Doordat de grote massa veel energie kan opnemen (warmte uit de kantoren) zal het binnenklimaat steeds aangenaam koel blijven in de zomer en dit zonder hinderlijke tochteffecten. Het saldo aan vermogen wordt in de voorverwarming/koeling van de ventilatielucht gestoken. Op die manier is er ook een

Penta energetica	Keep it warm	Keep cool	Turn off the light
1 Optimaliseer het ontwerp qua oriëntatie, compactheid, flexibiliteit en functieinvulling			
2 Maak gebruik van de vrij beschikbare 'gratis' energie zoals daglicht en wind			
3 Zet in op passieve technieken die energiediensten leveren zonder aangekochte energie			
4 Vervul de energiebehoefte met hernieuwbare energiebronnen			
5 Beperk de overblijvende energiebehoeften met efficiënte technieken en praktijken			

individuele fijnregeling mogelijk voor de verschillende gebruikers.

Ventilatiesysteem : systeem D met warmterecuperatie voor de kantoren.

In elk gebouw wordt een luchtgroep(je) geplaatst die met een hoog rendement warmte recupereert uit de extractie-lucht om daarmee verse buitenlucht te klimatiseren. Om elk lokaal het gepaste debiet te geven, maken we gebruik van VAV-elementen. In elke luchtgroep is er 'free-cooling' (nachtventilatie) mogelijk. Voor de polyvalente zaal waar veel mensen kunnen aanwezig zijn, voorzien wij adiabatische koeling met regenwater. De pulsie wordt via de kelder onder grote zaal in de ruimte gebracht. Om de relatieve vochtigheid onder controle te houden wordt gebruik gemaakt van planten.

Elektriciteit : PV-panelen
Op het dak van de gebouwen worden fotovoltaische panelen geplaatst, die zonlicht omzetten in elektriciteit. Een alternatieve locatie zou een veld kunnen zijn; zeer zichtbaar (educatief) en een directe opbrengst van wat op het veld staat. De opgewekte elektriciteit wordt verbruikt in de gebouwen, maar kan ook dienen voor laadpalen voor elektrische fiets/auto.

12. Realisatieproces - Plan van aanpak

1. GOTIK

Volgens het GOTIK systeem beschouwen we het plan van aanpak vanuit de verschillende kritische invalshoeken: Geld, Organisatie, Tijd, Informatie en Kwaliteit. Het ontwerpteam draagt op die manier zorg voor een soepele integratie van de haalbaarheid tijdens de conceptontwikeling, tijdens het studie- en realisatieproces.

De parameters zijn een beproeft systeem die het ontwerp-team hanteert in de wetenschap dat Geld, Tijd en Kwaliteit steeds moeilijker te corrigeren en te beïnvloeden zijn naarmate het proces voortschrijdt. Bovendien neemt de kostprijs van corrigerende maatregelen doorgaans toe.

Organisatie

Geïntegreerd ontwerpteam
De inrichting van de buitenruimte is in sterke mate geïntegreerd in het architecturale concept en omgekeerd. Het ontwerpteam zal steeds beide vertegenwoordigen. De architecten en landschapontwerpers kiezen voor een geïntegreerde aanpak, omdat we geloven dat hier de grote potentie zit voor de plantentuin. Het programma heeft een grote impact op de site en we willen op deze manier de integratie van beide disciplines garanderen. Ook de aspecten duurzaamheid, technieken en stabiliteit zullen steeds mee vertegenwoordigd zijn in de verschillende overlegniveaus.

Ons team is samengesteld als een multi-disciplinair ontwerp- en onderzoeksteam onder de uitdrukkelijke lead van de architect-ontwerper. Op die manier kunnen we architectuur, landschap, stabiliteit en speciale technieken voor deze ontwerpopdracht simultaan en interactief ontwerpen.

Gecentraliseerde coördinatie van de studieopdracht

Het ontwerpteam duidt een projectverantwoordelijke aan met ruime ervaring in vergelijkbare openbare opdrachten. Deze verantwoordelijke is het aanspreekpunt van de bouwheer. De projectverantwoordelijke structureert het proces en zorgt voor een intense en transparante koppeling tussen de verschillende betrokken partijen. Deze coördinerende rol loopt doorheen alle fases van het project, van conceptvorming tot realisatie. Deze continuïteit garandeert o.a. dat de geest van het project kan behouden blijven tot op de werf en dat informatie efficiënt en ... mede omwille van de integratie van de vier uiteenlopende

Uiteraard worden in alle gebouwen de elektrische aansluitingen voorzien die in het programma van eisen gevraagd worden. Ook de luifel uit ons wedstrijdontwerp krijgt voldoende contactdozen en data-aansluitpunten om een flexibel gebruik bvb tijdens evenementen mogelijk te maken.

Verlichting : LED-armaturen met daglichtsturing.
Voor het kunstlicht volgen wij de eisen uit het bestek, gebruik makend van LED-armaturen met een daglichtsturing.

Hergebruik van regenwater
Het regenwater wordt opgevangen en verzameld om vervolgens te gebruiken voor spoeling sanitair en adiabatische koeling (polyvalente zaal).

NIBE materiaalkeuze

nibe

deelopdrachten en het kaderen binnen een masterplan is dit een belangrijk uitgangspunt.

2. Geld: Budgetbewaking

Het budget voor het te realiseren programma is beperkt. De kostprijs van een project wordt zoals hierboven gesteld vooral bepaald in de eerste fasen van het realisatieproces. Het is dan ook belangrijk in een vroeg stadium, zijnde reeds in voorontwerpfase goed onderbouwde budgettaire beslissingen te nemen over onder meer de structurele opbouw, het bouwconcept, de technische uitrusting, de inrichting ... én over ambitieniveaus (duurzaamheid, flexibiliteit, beeldwaarde, enz.) die dikwijls een hogere stichtingskost impliceren.

Het is voor ons heel duidelijk dat het budget een vastgelegd kader is. Het is echter van groot belang een duidelijke communicatie te voeren naar het spectrum van verwachtingen die binnen dit budgetkader gerealiseerd zal worden. Dit bestaat uit het afbakenen van het project in een heldere en gedetailleerde projectdefinitie. De scope is met andere woorden het geheel van mogelijkheden (keuzes) binnen de budgetgestuurde projectdefinitie. Deze scope vernauwt naarmate het realisatieproces vordert. In het algemeen zijn wij van oordeel dat er twee soorten budget moeten worden onderkend: het investerings- en exploitatiebudget. Het investeringsbudget bestaat uit alle uitgaven die gemaakt worden voor de ontwikkeling en realisatie. Het exploitatiebudget bestaat uit alle kosten om het projectresultaat in stand en/of gebruiksklaar te houden voor de periode waarvoor het is gemaakt.

Er is een duidelijke wisselwerking tussen beide; een hogere investering in bv. betere of andere (duurzamere, efficiëntere, effectievere) materialen of hulpmiddelen leidt in het algemeen tot lagere exploitatielasten. Dit is zelfs zeer evident indien men naar het aspect energieverbruik kijkt, dat door ons erg gedetailleerd kan worden gesimuleerd.

Een investeringsbeslissing zonder exploitatie-referentiekader leidt algaauw tot een projectresultaat zonder eenduidige prijs/kwaliteitsverhouding. Omgekeerd, indien een budgettaire (investerings)enveloppe als premisse van eerste orde geldt, is het van zeer groot belang een optimalisatie naar eisenprogramma m.b.t. kwaliteit door te voeren, zodat de eindgebruikers niet in de waan worden gelaten van onrealistische dromen.

5. Flexibiliteit

Flexibiliteit is een belangrijk uitgangspunt, een voorbeeld hiervan is de flexibele relatie tussen de tuinwinkel, het toeristisch infopunt en de kantoren van Seed, waardoor deze functies onderling inwisselbaar en verschuifbaar zijn. Ook de mogelijkheid om de conciërgewoningen moduleerbaar te maken, is hiervan een voorbeeld.

3. TIJD

Planning

Om een goed ontwerpend onderzoek en dialoog te voeren, met name in de eerste fasen van de studie, willen we aangeven dat de planning haalbaar maar zeer krap is en wij hier graag in overleg in de voorontwerpfase komen tot een evenwichtig voorstel.

Om deze planning te halen stellen we als ontwerpteam alvast een aantal maatregelen voor die de opdrachtgever zoveel mogelijk vrijwaren tegen laattijdige (op)levering.

De projectverantwoordelijke zorgt voor een heldere planningsbewaking. Tijdens het volledige ontwerp- en bouwproces zal hij duidelijk rapporteren in hoeverre de ontwerpers en aannemers op schema zitten, zodat wanneer nodig het ontwerpteam voor zijn verantwoordelijkheid geplaatst kan worden en de nodige bijsturingen kunnen gebeuren.

Bijkomende maatregelen om de bouwheer te vrijwaren tegen een laattijdige oplevering zijn de contractuele garanties door toepassing van het contract te laten nakomen. Een doordachte opmaak van de administratieve bepalingen speelt hierin een cruciale rol. Om de verplichtingen van de aannemers inzake de planning en de procedurele kwaliteit beter beheersbaar te maken is het ontwerpteam voorstander om aan de aannemer via het bestek ook specifieke taken of eisen inzake zijn onderaannemers, projectorganisatie, planningscontrole, coördinatietaken, indiening van uitvoeringsdocumenten en dergelijke op te leggen.

Ontwerpproces per fase

Van bij het begin van het project hanteert het ontwerpteam een inzichtelijke 'format' voor de periodieke voortgangsrapportering m.b.t. het budget.

voorontwerp:
Het bouwprogramma is zo specifiek dat het werken met een oppervlakteraming per type gebouw of functie onvoldoende gedetailleerd is. Wij engageren ons als team om reeds in dit vroege stadium een vrij gedetailleerde elementenraming te maken.

Tijdens het voorontwerp wordt ook de eigenlijke scope van het project in detail vastgelegd. Vermits de bouwde-len reeds concreter gedefinieerd zijn, kan het ontwerp op componentniveau opgemeten en gebudgetteerd worden. Deze methode laat toe om bij de uitwerking van het project met vrij grote nauwkeurigheid de kostprijsimplicaties van alternatieven inzake basislayout, structurele opbouw en uitrusting van het project te onderzoeken en af te wegen tegenover hun bouwtechnische, architecturale en exploitatietechnische performantie.

Definitief ontwerp:
in deze fase worden gedetailleerde meetstaten opgesteld per aparte discipline.

Gedurende het volledige ontwerpproces wordt een heldere procedure gehanteerd voor het beheer van wijzigingen aan de scope van het project, met vermelding van hun redenen en verantwoording alsook de impact op kost en tijd (en eventueel kwaliteit).

Uitvoeringsfase:
Het bestek voor de aannemers zal voorzien in de nodige specifieke verplichtingen en procedures m.b.t. het financiële verloop en de opvolging van de uitvoering.

De budgetopvolging tijdens de uitvoeringsfase zal georganiseerd worden overeenkomstig de wetgeving van overheidsopdrachten. De administratieve besteksbepalingen zullen bijkomend strikte procedures opleggen m.b.t. het beheer en de opvolging van wijzigingen en verrekeningen, indexatie en regiewerken.

Gebruik van vermoedelijke hoeveelheden wordt in de aanbesteding zoveel mogelijk beperkt.

Het project voltrekt zich in een relatief complexe omgeving (behoudt bomen, renovatie Vlaamse Hoeve, Mogelijkheid archeologisch onderzoek, tot het voorzien van een tijdelijke toegang... deze randgegevens kunnen van grote impact zijn op de werkwijze, de planning en de kostprijs, waardoor het van belang kan zijn is om in de aanbesteding de werforganisatie, als criterium op te nemen.

gevels, ...). Om de aannemers te dwingen ook tijdig hun onderaannemers aan te duiden stellen we ook voor om de voorstelling van hun onderaannemers en de indiening van de uitvoeringsdocumenten van kritische bouwdelen als sleuteldatum in de uitvoeringsplanning op te leggen. Aan het niet naleven van deze data zullen financiële consequenties worden verbonden.

4. Informatie

Eén aanspreekpunt: de projectverantwoordelijke garandeert de continuïteit van de projectinformatie. Hierbij is het gebruik van een goed gestructureerde verslaggeving essentieel voor een transparant overleg- en ontwikkelingsproces.

Het ontwerpteam zal gebruik maken van een centraal informatieplatform waarop alle projectdata op een overzichtelijke en reconstrueerbare wijze wordt opgeslagen en ontsloten.

Het werken met een ruimteboek is een beproefde methode om de informatie, - het programma van eisen in op te nemen en de uitwisseling van informatie met de verschillende bouwpartners op een zinnige manier te structureren.

5. Kwaliteit

Het Ontwerpteam hecht veel belang aan een volledig en goed opgebouwd programma van eisen, omdat dit de weging van de kwaliteit zal uitmaken. Wij denken dat een goed georganiseerd gebruikersoverleg hiervoor essentieel is. Dit overleg kan breed gebeuren met Toerisme Vlaanderen tot de verantwoordelijken van de werking 'Seed'. Het is voor het welslagen van een dergelijk project belangrijk dat het enthousiasme waarmee aan het ontwerp gewerkt wordt kan overgedragen worden op alle stakeholders.

Formeel zal het Programma van Eisen gebruikt worden als toetssteen voor de handhaving van de kwaliteit tijdens het ontwerp- en het realisatieproces.

Functionaliteit is een wezenlijk onderdeel van de architectuur waar wij willen voor staan. Temeer dat wij hebben mogen ondervinden dat waar functionele eisen aanvaankelijk beperkingen lijken, deze vrijwel altijd omgebogen kunnen worden tot inspiraties voor een kwalitatief ontwerp.

De onthaalsites vragen naast een architecturale kwalitatieve uitstraling én beleving ook een exemplarisch antwoord op technische en functionele eisen. Laat het net deze

combinatie zijn die het gehele ontwerpteam met enthousiasme onderschrijft.

Het ontwerpteam heeft ruime ervaring om ook grafische elementen te ontwikkelen zoals duiding, signalisatie en de communicatie van content die in deze opdracht, omwille van haar publieke karakter van groot belang zijn. De kwaliteit van het project ligt naast haar architecturale uitstraling ook in de beleving. Hier ligt wat ons betreft een kans om in dit project bijvoorbeeld een kinderspel te integreren. Het ontwerpteam heeft hierin ervaring en stelt deze graag ter beschikking.

6.Procesgerichtheid

Wij kunnen stellen dat flexibiliteit en een actieve houding in een ontwerp- en realisatieproces een eigenschap is die in onze werking sterk ontwikkeld is. We erkennen dat dit ook in dit project van groot belang is.

Het noodzakelijke intensieve contact met de opdrachtgever om te komen tot een kritische en gedragen projectdefinitie, herleidt zich in deze fase noodzakelijkerwijze tot deze wedstrijdpresentatie. Een grondige, kritische feedback op dit wedstrijdontwerp is dan ook de opstart van een gestructureerd en intense dialoog met de bouwheer, alle betrokken partijen en overheden.

We zijn als ontwerpteam bereid om te luisteren. Om het project mee te blijven ontplooien en onze expertise in het creëren van bijzondere, en in het leven verankerde projecten ter beschikking te stellen van een verrijkend, gemeenschappelijk ontwikkelingsproces.

Niettegenstaande deze flexibiliteit willen wij er als ontwerpers om wille van de beperkte termijn voor waken een duidelijke communicatie te voeren omtrent gemaakte afspraken en ontwerpbeslissingen. Het komt er met andere woorden op neer om in het proces op de juiste momenten zaken in vraag te stellen en beslissingen te nemen.

Het voorliggend project kadert in een globaal masterplan voor de plantentuin. Geregeld de terugkoppeling maken naar het geheel is dan ook essentieel is voor het welslagen van dit bijzondere project. Wij willen ons als ontwerp-team engageren als gesprekspartner voor het integreren van andere mogelijke deelprojecten die rechtstreeks of onrechtstreeks zouden kunnen betrekking hebben op dit deelproject.

